

14. februarja je občinska konferenca SZDL sprejela osnutek akcijskega programa za letošnje leto. Pri tem je izhajala iz ugotovljenih aktualnih družbenih potreb in iz nalog, ki jih organizacija socialistične mlade opravlja že rutinsko. Vseh šestih nalog sicer še ni mogoče predvideti, v programu pa so predvidene kapacitete za njihovo politiko. Kolikor je bilo le mogoče, so naloge planirane že tudi časovno. Tako je bil januar v znamenju katovskih priprav, kar bo v zvezi s pripravami na volitve naloga SZDL za vse leto. Isto velja za razpravo o stavnih spremembah, kar se je intenzivneje pričelo pri nas v februarju. Seveda je mesec februar tudi vsem mesec razprav okoli vsakega proračuna, konec februarja in začetek marca pa sta postopovrstnim javnim razpravam. Februar in marec sta namenjena še nekaterim vprašanjem družbenega položaja žensk. Aprila je predviden seminar za izobraževanje mladine v krajevnih organizacijah SZDL. Ta mesec bo občinska konferenca obravnavala tudi probleme

matiko množičnosti v kulturi in ustanovitve telesno-kulturnih skupnosti. Od februarja do septembra bo izvršni odbor zlasti intenzivno deloval pri uveljavljanju sodelovanja z delegati krajevnih skupnosti, organizacij združenega dela in interesnih skupnosti. Sekcija za kmetijstvo, ki je med najbolj delavnimi, bo še naprej posvečala vsjo pozornost prizadevanjem za intenzivnejše gospodarjenje in za status proizvajalca na tem področju našega gospodarstva. Sekcija za družbene službe bo predvsem spremljala urednicevanje programa gradnje osnovnih šol in vzgojno varstvenih zavodov iz sredstev samoprispevka. Koordinacijski odbor za splošni ljudski odpor bo deloval po posebnem programu. Prav tako koordinacijski odbor za pomoč ostarelim. Maj bo posebej rezerviran za področje socialnega varstva delavcev in kmetov, medtem ko bo celotno področje socialnega varstva zahtevalo skupne akcije in dolgoročnejšega prizadevanja. Posebna skrb bo veljala tudi področju stanovanjskega gospodarstva.

Po opravljenih skupščinah združenj borcev in vojaških vojni invalidov v marzu, je bil februar v občinski organizaciji ZZB v znamenju sinteze in priprav na redno letno skupščino, ki bo 2. marca. Na tej skupščini bodo pregledali triletno delo odbora, komisij, združenj in članstva, obravnavali bodo smernice za prihodnje delo, potrdili bodo na obnih zborih krajevnih inženjerskih združenj izvoljene kandidate za 35-članski občinski odbor in petčlanski nadzorni odbor (občinski odbor bo na svoji prvi seji izvolil predsedstvo). Na skupščini bodo izvolili še tri kandidate za republiški odbor, pet delegatov za občinsko skupščino, pet kandidatov za mestni odbor in 11 delegatov za mestno skupščino ZZB. Zadnje priprave na skupščino potekajo v predstavitvi in komisijah, ki pripravljajo poročila in osnutke programov dela za naslednje obdobje.

8. letošnjem 8. marcu je naš fotoreporter obiskal podjetje Angora, pri katerem delajo v Rakovniku, kjer so zaposlene pretežno dekleta in žene in kjer morajo delati pletilje v treh izmenah neprekinjeno (tudi v sobotah in nedeljah), da zadostijo vsem naročilom. Če bi hoteli ukiniti eno delo, bi morali odpustiti 100 delavk! Uprava podjetja si prizadeva, da bistanje izboljšala, toda kako? Foto zapis D. Komar F. Modic.

orda so udeleženci na 6. seji občinske konference ZKS pričakovali druga-
ni potek dogodkov, toda dlje ko je trajala seja, bolj je postajalo jasno, da se
grija pred njimi široka paleta kompleksno povezanih problemov, kar pa
posledil ni nič nenavadnega, saj se vsa obširnost nalog vselej pokaže šele
krat, ko je delo v največjem razmahu.

[illegible]

Da bi izboljšali dostavo Nase komunne, prehajamo na mestnem območju naše občine na dostavljanje po krajevnih skupnostih. Razvoz do sedeža KS bomo organizirali iz uredništva, pobudo, kako urediti raznašanje nenaslovljenih izvodov od nabiralnika do nabiralnika, pa prepuščamo svetom KS oziroma krajevnim organizacijam SZDL. Predstavljamo si, da bi te pridobile stalne dostavce – raznašalce (upojkeci, študentje), ki bi v dveh, treh popo-

Zagotovitev večje možnosti vplivanja delavcev na oblikovanje in izvajanje občinske politike in doslednejšega uveljavljanja avtentičnih interesov delavskega razreda v okviru komunalne samouprave pomeni v tem trenutku v Ljubljani brez dvoma vzpostavitev take organizacijske strukture Zveze sindikatov, ki bo

emov

čini in o pomanjkanju sodelovanja z njo, o subjektivizmu kot zavori akcije, o vprašanjih profesionalizma v političnem delu in izobraženosti na tem področju, večkrat so se zadržali ob ustavnih amandmajih, pri aktivnosti komunistov na delovnih mestih in ob škodljivosti formalnih pristopov.

V zaključku razprave je spregovoril tov. Vinko Hafner. Pokazal je napredek v Zvezi komunistov v primerjavi z letom, dvema nazaj. Znak, da je prišlo v partiji do odločilnega preloma, pa bo takrat, ko bodo začeli delavci s ponosom vstopati v ZK.

Na kritiko, izrečeno na račun dela mestne strukture ZK, je tov. Hafner odgovoril v bistvu pritrdilo. Tu nas čaka še dosti dela. Tako tudi na področju stanovanjskega gospodarjenja, kjer se namesto razrešitev le še bolj zapleta. Lotos slabo kaže, izboljšave si lahko obetamo šele v prihodnjem letu. O Elektrogospodarstvu je mestni sekretar dejal, da so odločilne rešitve na planu republike. O izobraževanju bo podrobneje spregovorila 4. seja mestne konference ZK. Je pa stabilizacija nujna tudi v prosveti. Negospodarske panoge bodo po osebnih dohodkih nujno še nekaj časa zaostajale za gospodarstvom.

Po tej razpravi je konferenca potrdila še zaključni račun za lansko leto in sprejela finančni načrt za tekoče.

dnevih po izidu pokrili vsak svoj okolis. Za svoje delo bodo plačani iz uprave lista predvidoma po 0,10 din v blokih, 0,15 din v strnjini individualni zazidavi in 0,20 din v razdrobljeni strukturi naselja. Od tega načina si obetamo boljše prekrivanje in predvsem hitreje dostavljanje, najbrž pa bo ta način tudi cenejši. V dveh, treh naslednjih mesecih nameravamo preiti v celoti na novo dostavljanje. Tačas na območju mestnih KS ne sprejemamo več novih individualnih naročnikov. – Našo komuno bo mogoče dobivati tudi na sedežih KS, na sedežih občinskih družbeno-političnih organizacij in v uredništvu. – Na pristemnem in podezelskem območju naše občine ostane dostavljanje po pošti kot doslej.

Spremembe pripravljamo tudi v samem konceptu lista in njegovem urejanju. K temu nas usmerjajo rezultati ankete, koristno bomo skušali izbrati povečano „konkurenco“ med občinskimi glasili, neposredno pa nas k temu sili dejstvo, da ob vsaki številki ostaja kakšna tretjina člankov, ki bi po svoji tehostnosti in informativnosti vsekakor sodili v časopis, pa v njem zanje ni več prostora. V prihodnje nameravam uvesti vnaprejšnje planiranje površin za stalne dejavnosti in rubrike, tako da bo osnovnim področjem zagotovljen vsaj minimalen prostor, s katerim bo mogoče zagotovo računati. Od takšnega načina urejanja pričakujemo tudi večjo preglednost in oblikovanost časopisa.

Ob teh spremembah vabimo k sodelovanju s predlogi in dopisovanjem, kajti le skupno prizadevanje nam zagotavlja nadaljnjo kvalitetno rast našega glasila.

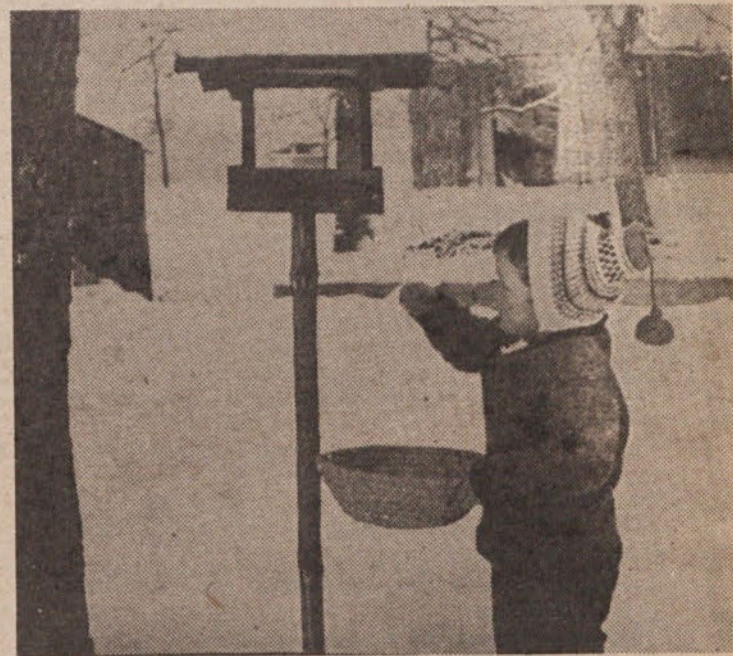
UREDNIŠTVO

Ob 8. februarju, slovenskem kulturnem prazniku, je komisija za organizacijsko kadrova vprašanja aktivna prosvetnih delavcev komunistov organizirala za 14 novo sprejetih članov ZK kulturni program, v katerem so sodelovale pionirske in mladinske skupine z osnovnih šol Vič, Trnovo in Preserje, VII. gimnazije Vič, glasbene šole Vič in cicibančki iz vrta Bičevje.

ustrezala strukturi komunalne samouprave. Torej je treba sedanjo organizacijsko strukturo ljubljanskih sindikatov dopolniti – konkretno – ustanoviti občinske sindikalne svete.

Spoznanje potrebe po taki dopolnitvi je sicer v ljubljanskih političnih krogih dozorelo že pred meseci, v preteklem mesecu pa se ja za ustanovitve občinskih sindikalnih svetov izrekla na rednih občnih zborih tudi večina sindikalnih organizacij delovnih organizacij. Tako smo danes tudi v naši občini že sredi priprav na ustanovni občni zbor občinske zveze sindikatov, ki bo opredelil vlogo in naloge občinskega sindikalnega sveta ter, seveda, na katerem bo izvoljeno novo vodstvo občinske organizacije Zveze sindikatov. Pričakujemo torej lahko, da bo že v prihodnjem mesecu tudi na ravni Zveze sindikatov popolnoma vrzel v komunálni samoupravi, v okviru katere bodo lahko poslej delavci bolj torej urejali vrsto ekonomskih, socialnih, kulturnih, političnih in drugih zadev, ki so življenjskega pomena za občane naše občine.

M. Ž.

Zima je še zlasti čas, ko je neobhodna medsebojna pomoč. To se kaže tudi v odnosu do ptic. Malček na sliki se tega bržkone že zaveda, upati pa je, da se bo našlo mnogo posnemalcev.

Nedavna seja občinske konference SZDL (14. februarja) je ponovno dokazala precejšnjo budnost in pripravljenost članstva pri reševanju ovir, s katerimi se srečujejo, kot tudi pri reševanju novih, porajajočih se problemov. To pa je bilo moč razbrati tako iz jasno in določno postavljenega akcijskega programa kot tudi iz vsestransko zelo plodne in živahne razprave.

Akcijski program za obdobje januar-december so člani konference nadvse ugodno ocenili in ga tudi dopolnili. Tako zahteven program bi moral nedvomno vključevati tudi danes tako pomembno vprašanje kot je stanovanjsko. Upoštevati moramo še vedno zelo pereč problem pomanjkanja najemniških stanovanj za mlade družine, še vedno ostajajo odprta vprašanja nevzdržnih odnosov med hišnimi sveti in pa podjetji, ki upravljajo s stanovanjskimi bloki, dalje smo pred ustanovitvijo stanovanjskega sklada v občini itd. To so vsekakor zelo umestna vprašanja, ki zahtevajo kompleksno reševanje in zavezujejo predvsem SZDL.

Za učinkovito in uspešno akcijsko reševanje tako zastavljenega programa bo potrebno močno okrepiti tudi vse krajevne faktorje, pobudnik akcije na terenu pa mora ostati prav naša organizacija, so menili člani, ko so razpravljali še o eni vrzeli programa – to je o kadrovanju in organiziranosti v krajevnih organizacijah. V programu to vprašanje skoraj ni prisotno, čeprav je ključnega pomena za „aktiviranje“ na terenu in bo treba o njem spregovoriti na krajevnih konferencah SZDL, ki so pred nami.

Poleg obravnavanja programa kot prve točke dnevnega reda, naj spregovorimo še o drugi, nič manj pomembni – o težah o kadrovske politiki. Dogovor o kadrovske politiki, ki je bil posredovan vsem članom, je naletel na ostro kritiko. Ocenili so ga kot preveč deklarativnega, premalo konkretnega in jasnega in navsezadnje ne predstavlja nekega novega dokumenta. Podoben, če ne že isti dokument, smo imeli pred seboj že leta 1970 pod naslovom „SZDL danes“, je dejal predsednik krajeвне organizacije SZDL Trnovo. Iz razprave, ki je sledila, je izzvenelo odločno vprašanje o tem, koliko časa bomo še razpravljali o deklaracijah in kdaj bomo lahko spregovorili oziroma se pogovorili o tem, kako naj se kadrovska politika v vsakdanjem življenju odvija in kdaj bomo lahko tudi analizirali uspešnost tako zastavljenega kadrovanja? Pri kadrovanju moramo v prvi vrsti upoštevati sposobnosti in rezultate tako pri delu kot tudi v družbenih organizacijah, tehtati ne samo besede, temveč predvsem dejanja. Član RK SZDL dr. Rudolf Obračunč pa je še pripomnil: „Zaupanje med nami in med seboj lahko vzpostavimo le z dejanji, ne pa z besedami, tako dobljeno zaupanje pa je lahko edino merilo in pogoj za uspešnost kadrovske politike, o kateri razpravljamo.“ Naj omenimo še to, da so bile nadvse jasno postavljene tudi zahteve, da se pri kadrovanju bolj upošteva prisotnost mladih članov in pa seveda neposrednih proizvajalcev.

J. D.

S seje občinske konference zveze komunistov

Osmi marec — dan žena

Ko je pred prvo svetovno vojno kriza kapitala prvič pretresala svet, so žene v nekaterih srednjeevropskih državah občutile potrebo, da dvignejo svoj glas v obrambo pacifizma in humanizma. Tedaj so se začela osnamljati njihova združenja, za kar sta bili najpomembnejši pobornici Klara Zetkin in Roza Luxemburg. Na drugi mednarodni konferenci v Kopenhagnu so v tem smislu sprejele svoj program, vključno borbo proti oboroževanju ter pomoč Rdečemu križu.

Med prvo in drugo svetovno vojno je bilo pri nas šest ženskih združenj, med temi tudi Zveza gospodinjstev pomočnic. Deklaracija za volilno pravico je 1936. leta podpisalo 600.000 žena. Tisti čas je bila široka organizirana akcija za pomoč španskim borbem. Ob prelomu našega stoletja je Mednarodna demokratična federacija žena v šestinpetdesetih državah zajemala čez 80 milijonov članic. Sam niso vštete Kitajska in države jugovzhodne Azije.

Vse težave vojne in drugih krivic so žene, predvsem žene matere, vedno še posebej občutile.

(Ta tekst nam je poslal ob dnevu žena Stanislav Žbogar, ob tej priliki pa objavljamo tudi njegovo prigodno pesem, nastalo leta 1935 — Op. ur.)

IZ ZBIRKE MATI

Mati, jaz pojdem po široki cesti
kdove kam v svet.

Mati, povej mi prej po čisti vesti
staro bajko spet:

Ali je tam velikih hiš in rdečih rož;

smem li verjeti sojeni nevesti;

dali je tam poštenih, dobrih mož?

Ali verjamejo človeku in pravi resnici;

dali sodijo tam po čisti pravici?

Da se ne spotaknem, o mati, mene je strah!

Saj veš, držal sem se te vedno za krilo in bil plah.

Samo to borno culo poneseš s seboj.

Delal bom, kopal, če bo treba, in trdo se boril.

Pojde li tudi stari mir z menoj?

Ce ne bo tako, kaj hitro se bom vrnil,

ker v mislih truden vedno bom s teboj.

Gori za cerkvijo sem posedal na skali,

po gmajni gledal, ko so tički že spali.

Nerad sem mislil na svet in njega široko dver,

in sedaj, ko odhajam, tako tesnobna mi je poti smer.

Da so ljudje dobri, rad bi vedno jaz verjel;

kajne da, mati, če padem, vsak me bo prijel?

Ne daj, da se prevaram, draga mati,

vse mi lepo in natančno povej:

če omagam, ali najdem opore na poti?

Poglej me, kako sem še neboljen, o poglej!

Jaz pojdem po neznani cesti kdo ve kam v svet;

ponovi mi po svoji vesti davno bajko spet,

o mati!

STANISLAV ŽBOGAR

ZAČEL SE JE POPIS ČLANSTVA ZKS

Mehanografska obdelava podatkov

Nobena skrivnost ni, da marsikatera akcija Zveze komunistov doslej ni uspela tako, kot je bila načrtana. Tudi zaradi slabega pregleda nad strukturo članstva ZK. Pri načrtovanju akcij je namreč treba vedeti, kdo, kakšni oziroma koliko „borcev“ bo lahko sodelovalo pri uresničitvi akcije oziroma koliko jih mora sodelovati, da bo pri uresničitvi uspela. To pa je bilo iz najrazličnejših vzrokov, predvsem pa počasne, neažurne ročne obdelave podatkov o pregledu članstva, čestokrat težko ugotavljati. Vse večje, oziroma vse odgovornejše naloge, ki se postavljajo pred Zvezo komunistov v zadnjem obdobju torej naravnost zahtevajo več podatkov o članih ZK, ažurnejše spremljanje gibanja članstva ter različne analize o strukturi članstva. Vse to pa bo zagotovila edino mehanografska obdelava podatkov članstva ZK.

Zato torej popis članstva ZKS, ki bo ta teden v vseh organizacijah ZK v Sloveniji.

Ker sam prehod z ročne na mehanografsko obdelavo podatkov še ne more biti zagotovilo za dosledno ažurnost pri spremljanju gibanja članstva, če istočasno ne bodo tudi organizacije ZK o vseh spremembah

pri posameznih članih sproti obveščale službe za evidenco in statistiko, je v Zvezi komunistov v Sloveniji oziroma v organizacijah ZK uvedena poleg dosedanjih funkcij (sekretar, namestnik sekretarja, blagajnik) nova stalna funkcija evidentičarja organizacije. Največjo nalogo bodo evidentičarji morali opraviti prav sedaj ob popisu, ko bodo vodili popis članstva v organizacijah.

V naši občini so evidentičarje izvolile že vse organizacije ZK, ki so v preteklem tednu s 100-odstotno udeležbo na seminarju za izvedbo popisa članstva — organizirala ga je komisija za popis članstva pri komisijah občinske konference ZKS — že tudi dokazali, da so se svoje naloge lotili z vso resnostjo.

M. Z.

V začetku leta za marsikatero občano obisk v občinski stavbi ni kar nič prijeten, posebno takrat ne, kadar gre za davke. S pravilno informiranostjo in z upoštevanjem rokov pa se da marsikateri od teh neprijetnosti izogniti.

Bodeči »Rdeči kaktus«

Glasilo OK ZMS je tokrat tretjič izšlo, sedaj že v tehnično in konceptualno tako dognani obliki, da lahko v prihodnje pričakujemo redno izhajanje. Urednik »RDEČEGA KAKTUSA« je Ciril Mravljec z uredniškim odborom. Ta številka prinaša na prvem mestu zapis v. d. predsednika občinske organizacije ZM Francija Zalarja o aktualnih nalogah, dalje poročilo urednika o konferenci, na kateri sta odstopila dotedanja predsednik in sekretar. Sledi intervju o socializmu in kulturi ter razpis »VICAIDE«, tekmovanje mladinskih aktivov naše občine v aktivnosti. Za zapisom s športnega področja je objavljeno poročilo o delu komisije za SLO, za tem pa poročilo o delu mladinske organizacije na gimnaziji. Tu so še drobni zapisi, na koncu pa štiri strani verzov.

Ob startu RDEČEGA KAKTUSA želimo tudi sodelavci NAŠE KOMUNE uspešno delo svojim mlajšim kolegom!

SaŠ

ZA SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK

Slovesnost ob sprejemu v ZKS

Se pred letom dni je beležila občinska organizacija Zveze komunistov v šestih vzgojno varstvenih zavodih in šestih oddelkih predšolskega varstva pri osnovnih šolah, kolikor jih je v naši občini, od skupno nekaj čez sto zaposlenih strokovnih delavcev le dva člana Zveze komunistov. Danes pa imajo vzgojno varstveni zavodi že svojo organizacijo ZK z 8 člani.

Ker je ta organizacija trenutno v Sloveniji še edina organizacija ZK na tem, tako pomembnem področju našega družbenopolitičnega življenja kot je vzgoja in izobraževanje, pomeni ustanovitev organizacije konec januarja, predvsem pa številčna okrepitev članstva za našo občinsko organizacijo Zveze komunistov brez dvoma pomemben uspeh. Uspeh je toliko večji, ker ustanovitev organizacije ni pripisati slučaju, temveč

prizadevanjem in načrtnemu delu aktivna prosvetnih delavcev komunistov, v katerem so povezani vsi člani ZK s področja vzgoje in izobraževanja v občini oziroma njegovih organov, posebej še komisije za organizacijsko kadrovska vprašanja. Komisija za organizacijsko kadrovska vprašanja je namreč v svojem delu posvetila največjo skrb prav področju vzgojno varstvenih zavodov in tistim šolam, kjer je število članov ZK najmanjše.

M. Z.

NAŠA KOMUNA

Glasilo občinske konference SZDL Ljubljana-Vič-Rudnik. Izhaja mesečno. Urejata izdajateljski svet — častni predsednik dr. Josip Vidmar — in uredniški odbor: Milovan Dimitrić, ing. Alojz Habjan, Slavo Kobe, Bine Lenaršič in Sandi Sitar (glavni in odgovorni urednik). Uredništvo in uprava Ljubljana, Trg MDB 7/1, tel. 20-728, tekoči račun SDK 50103-678-51173. Rokopisov ne vračamo, Tiska Tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani.

ZRVS marca po novem programu

Tako kot vsakokrat na začetku leta, bo tudi letos 22. februarja redna seja občinskega odbora ZRVS, na kateri bodo pregledali delo v minulemu letu in sprejeli program za tekoče leto. Predsedstvo je v ta namen pripravilo izčrpano poročilo, iz katerega je razvidna razgibana dejavnost organizacije v preteklem letu. Nič manjše pa niso naloge iz letošnjega programa, v katerem je poudarek na političnem delu, saj se ta tesno povezuje z osnovno družbeno vlogo ZRVS. Program bo začel teči v marcu s predavanji o protidiverzantskem boju (predavanja bodo spremljali diapozitivi in filmi). Novost letošnjega programa je tudi ta, da ne bo več doslej običajnih izpitov, ampak bo te zamenjal orientacijsko taktični pohod (s temi bodo začeli maja), v katerem bo zajeta naslednja tematika: reševanje taktične naloge na nivoju čete za oficirje in voda za podoficirje, hoja s pomočjo karte in busole ter vojaška teorija. Ves potrebni teoretični material bodo člani ZRVS lahko črpali iz revije Naša obramba in iz predavanj.

Predsedstvo občinskega odbora ZRVS na redni seji. Od leve: Rudi Furlan, tajnik, Ivo Starin, predsednik, Slavko Stamejčič, polkovnik JLA, Avgust ing. Belič, predsednik strokovne komisije, Rudi Pavček, predstavnik UNO, Emil Dolčič, predsednik personalno-kadrovske komisije.

Dejavnost organizacij za tehnično kulturo

Na območju občine Ljubljana Vič-Rudnik deluje 18 osnovnih organizacij za tehnično kulturo, do tega je 9 organizacij vključenih v zvezo študentskih organizacij za tehnično kulturo (prej pod imenom: Ljudska tehnika), in sicer:

- 2 foto-kino kluba
- 2 radio kluba
- 2 broderski društvi (kajak-kanu klub in jadrni klub pri Ljubljanskem broderskem društvu)
- 1 društvo iznajditeljev in avtorjev tehničnih izboljšav
- 2 kluba mladih tehnikov (letalsko in brodersko modelarstvo, raketa tehnika in foto-kino dejavnost)

Zveza študentskih organizacij za tehnično kulturo vključuje naslednje samostojne enote:

- 4 foto-kino sekcije
- radio klub
- kovinarski klub
- raketarski klub
- klub finomehanikov
- akademska avto šola

Struktura članstva se od leta 1971/72 po številu ni bistveno spremenila, kvalitativno pa so napredovale vse sekcije, kar je razvidno iz njihovih dejavnosti. V organizacije za tehnično kulturo v viški občini je včlanjeno 2850 članov, od tega je največ mladine. V okviru šol, v krožkih in klubih mladih tehnikov pa deluje nad 600 pionirjev — mladih tehnikov.

Skupščina občine Ljubljana Vič-Rudnik je v letu 1972 namenila za dejavnost organizacij tehnične kulture v občini 40.000 dinarjev. Omenjena sredstva se delijo organizacijam preko Mestnega sveta zveze organizacij za tehnično kulturo, ki spremlja njihovo delo. Dejavnost organizacij za tehnično kulturo je vezana na precejšnja materialna sredstva, zato z omenjeno vsoto mestni svet zveze organizacij za tehnično kulturo ne krije vseh potreb osnovnih organizacij v viški občini. Precejšen del sredstev prispevajo člani sami. (Delno v materialu, krijejo stroške tekmovanj in prireditve.) Nerešen problem organizacij za tehnično kulturo je oprema prostorov, delavnic, nabava aparatov, učil, instrumentov, načrtov, strokovne literature, itd. Nerešeno financiranje te dejavnosti zavira razvoj in napredek organizacij za tehnično kulturo v Ljubljani. Ugotavljamo pa, da je občinska skupščina Ljub-

ljana Vič-Rudnik prav v zadnjem letu pokazala več razumevanja za organizacije tehnične kulture na svojem območju.

V letu 1972 je bila dejavnost organizacij za tehnično kulturo uspešno predvsem k dviganju kvalitete. V ta namen so bila organizirana predavanja, seminarji in tečaji s področij: broderskega modelarstva, letalskega modelarstva, avtomobilskega modelarstva, raketarstva, maketarstva, foto tehnike, radiotehnike itd. Organizirana je bila vrsta strokovnih tečajev, prikazano pa je bilo tudi precej tehnično znanstvenih filmov in diapozitivov.

Precejšnja je bila tudi udeležba in sodelovanje na občinskih, republikanskih, zveznih in mednarodnih tekmovanjih, kjer so naši tekmovatelji dosegli vidne rezultate. Nastopili so tudi v okviru Zvezne akcije „delatnosti organizacija Narodne tehnike Jugoslavije“ v Novem Sadu proslavi 25-letnice organizacije Ljudske tehnike Jugoslavije, katere voditelj je bil tov. Tito. Na tej prireditvi so modelarji iz Ljubljane (dva člani občine) prikazali tudi radijsko vodene avtomobilske in letalske modele.

V okviru pobratenih mest (Ljubljana in Reke), pa so člani Modelarskega kluba prikazali Rečanom ekshibicijsko dirko z radijsko vodenimi avtomobili. Člani kluba so bili tudi organizatorji II. dirke radijsko vodenih avtomobilov za naslov državnega prvaka ob prazniku „Dneva borcev“.

lovali so tudi na II. področnem tekmovanju traktoristov, s prikazanim vodenim letalskim in avtomobilskim modelom.

V letu 1973 imajo organizacije za tehnično kulturo v občini Ljubljana Vič-Rudnik pripravljen bogat in pester program dela. Izvedle bodo tečaje za programerje na računalnikih, nadaljevalne tečajne, tečajne valne fortran tečaje, foto in kino tečaje, seminarje za umetniško foto radioprejemarske tečaje, seminarje za industrijsko oblikovanje, tečajne niki motornih vozil, za voznike motornih čolnov itd. Program predvsem precej strokovnih ekskurzij, debatnih večerov, predavanj, predvajanj tehničnih filmov in diapozitivov itd. Organizirana bodo razna tekmovanja, dirke in razstave, več ekip pa se bo udeležilo mednarodnih tekmovanj, kot so RC letalskih modelov v Gorici — Italija, Linzu — Avstrija, Avstriji, Lichtensteinu, Grazu — Avstrija, itd.

Tesnejše sodelovanje bo tudi s krožki in klubi mladih tehnikov pri njih šolah. Pionirji in mladina iz območja viške občine pa se bo vključevala v novoodprti center za tehnično izobraževanje, ki bo svojim delom v začetku januarja 1973 v Ljubljani na Rimski cesti bodo dnevno tekli začetniški in nadaljevalni tečaji s področja tehnične dejavnosti.

ROZI PR

OD ČEVLJEV DO NAJKVALITETNEJŠE USNJENE GALANTERIJE

»Rožnik« na novih poteh

Marsikomu se ustavi oko na prvi pogled, vse bel kot bolnišnica, ob Tržaški cesti. No, pa ne gre za bolnišnico, temveč za obrat industrije usnja z Vrhnike. Tudi notranost tega objekta, ki izdeluje usnjeno galanterijo, spominja na bolnišnico. Vsi so oblečeni v belo, vse je belo in svetlo. Skratka, pogoji za delo so idealni, kljub temu, da uporabljamo v obratu lepilo, ki bi lahko v večjih dozah povzročilo glavobol. Sodobne klimatske naprave pa so to dozo tako zmanjšale, da sploh ni nevarna, predpisom pa bi ustrezala celo še desetkrat večja doza in torej temu ustrezno slabši zrak. V obratu, ki je po videzu in številu zaposlenih (100) tovarna, delajo pravzaprav obrtniško ekskluzivne modele visoke mode. Delo je pretežno ročno, nekaj pa izdelujejo tudi na stroje. Razmerje med ročnim in strojnim delom je menda 80:20. Sodobno opremljena tovarna v sodobni hali je obrat matične tovarne v Vrhniki in nosi tudi njeno ime Industrija usnja Vrhnika.

Pred nekaj leti pa je bilo še vse popolnoma drugače. Obstajala je samostojna tovarna Rožnik, ki je izdelovala čevlje in komaj životarla. O bodočnosti ni bilo moč misliti, tovarna pa je bila menda sploh zatočišče najrazličnejših ljudi. Ker je bila situacija že brezizhodna, so se klenili priključiti k največjemu gigantu te vrste v bližini in to je Industrija usnja Vrhnika. S priključitvijo pa so se stvari temeljito spremenile. Kadar so v veliki meri zamenjali in popravili nove ljudi iz urejenih delovnih navadami. Tovarna je tudi bila strokovnjake in končno dogradila novo halo. Tako se obeta temu podjetju lepa bodočnost.

PRED ODLOČITVIJO V KRŠKEM

Savske elektrarne grade jedrsko centralo

Energetske potrebe Slovenije in Hrvaške ne zadoščajo z ozirom na surovine in vode, ki jih je premalo, zato smo se morali odločiti za jedrsko energijo.

Sprva sta se obe republikli sporazumeli, da zgradita dve jedrski elektrarni in sicer v Krškem in Prevalici. V letu 1971 sta podpisali obe republiki in obe podjetji (Savske elektrarne Ljubljana in Elektroprivreda Zagreb) novi sporazum o pripravi jedrske izgradnje ene same jedrske elektrarne v Krškem. K temu jih je vodila analiza: 1. ker ni drugih energetskih virov, 2. ker je v bližini odjem električne energije in 3. ker bo velikost elektrarne v danem času ustrezala za delno pokrivanje potreb Slovenije in Hrvaške. Za Slovenijo je to poseben pomen, ker imamo domači vir goriva uran v Zirovskem vrhu. V tem času sta omenjeni podjetji ustanovili delovno skupino v Krškem.

V prvi vrsti je bil izveden razpis za dobavo opreme za jedrsko elektrarno. Ponudbe so dostavila sledeča podjetja: General Electric in Westinghouse iz ZDA, Kraft Werk Union iz FRN in Asea iz Švedske, ki je kasneje odstopila. Za ožji izbor so ostale tri ponudbene elektrarne! (KWU iz FRN je predložila dva različna tipa rešitev). Izvedena je bila celotna strokovna ocena ponudb in je sedaj v razpravi med temi štirimi ponudbami. Določena izbira bo znana konec februarja ali v začetku marca. Odločilo bodo predvsem naslednji kriteriji: tehnična popolnost elektrarne, funkcionalnost, kvaliteta, predvsem cena, kreditni pogoji, izdelava domače industrije.

Potrebno je poudariti, da je bila v razpisu postavljena zahteva po izdelavi domače industrije z vrednostjo 50 % od uvožene opreme z direktno dobavo in montažo v jedrsko elektrarno.

Predviden je pri vseh dobaviteljih

Industrija usnja z Vrhnike ima namreč poleg sedanje hale, ki je veljala okoli pol stare milijarde, namen graditi še novo halo in skladišče. Ko bo to zgrajeno, bodo zaposlili verjetno še več ljudi, približno okoli 400. Nova hala bo namenjena proizvodnji usnjene konfekcije, ki je na našem trgu zelo iskana, pa je IUUV sploh ne more dovolj proizvesti. IUUV je zaradi tega v težkem položaju, saj kupci razgrajbo sproti vse, kar naredijo. Njen obrat za usnjeno konfekcijo v Šmartnem pri Litiji, ki sedaj izdeluje te izdelke, ne zmora narediti dovolj. Tudi ko bo stala še nova hala v Ljubljani poleg sedanje, bo verjetno še vedno premalo naredila, da bi zasilila tržišče. O načrtih tovarne, od katere je odvisen tudi ta obrat, smo se razgovarjali z generalnim direktorjem IUUV ANTONOM DEBEVCEM.

„Ne da bi se hvalili, vendar pred desetimi leti, ko je prišla nova garnitura v tovarno, so bili na tem, da tovarno zapro. Z delom smo uspeli in rezultati so vidni. Tako smo lahko prevzeli tudi Rožnik. Prevzeli smo tudi še nekatere druge objekte in sedaj bomo verjetno priključili tudi šostanjsko tovarno usnja. Priključili smo pred kratkim tudi gradbeno podjetje Tegrad – Vrhnika in sedaj bomo gradili še opekarno. Načrtov in idej nam ne manjka. Tudi z denarjem nekako vozimo, saj izvažamo več, kot prodajamo na domačem trgu. Vse izvažamo na zahodno tržišče in bomo tako letos izvozili blago v vrednosti 10 milijonov dolarjev. Tako smo sigurno med prvimi petimi največjimi izvozniki v Sloveniji. Vendar še nismo izčrpali možnosti izvoza. Naših 2000 zaposlenih pa ne zmora vseh zahtev trga,

saj smo zelo iskano podjetje na zahodu. Kljub nizkim cenam vzhodnih podjetij, ki nam včasih konkurirajo, ostajajo partnerji pri nas, ker smo solidnejši. To je tudi eden naših največjih adutov. Letos smo zaščitili naše izdelke, ki jih največ izvažamo v ZRN, ZDA, Kanado, Francijo in Holandijo, zelo pa raste tudi izvoz v države Skandinavije in Beneluxa. Izvoz ustvarja našo glavno akumulacijo. Naš glavni problem pa je pomanjkanje kadrov in surovin. Trenutno bi vzeli kolikor bi dobili usnjarskih tehnikov, pa jih ni. Velik problem pa je tudi surovina. Dnevno porabimo približno 10.000 kož. Teh seveda pri nas ne moremo dobiti dovolj, saj bi vse jugoslovanske zmogljivosti odkupa kož komaj krile naše potrebe. Tudi v svetu je sedaj dirka za kožami in to nam otežkoča še iskanje druge. Kljub tem težavam pa uspevamo našim partnerjem vse v pravih rokah dostaviti in obenem še držati prvo mesto na konici svetovne mode.“

O samem obratu v Ljubljani pa smo govorili z njegovim šefom FRANCEM PIRKOVIČEM. „Naša dekleta, ki so tu zaposlena, so v večini, so pa tudi mlada. Vse se je v začetku pretežno učilo, imeli pa smo seveda težave, ki so značilne za vsako novo podjetje. Kot je videti, pa smo z našimi torbami, pasovi in sploh izdelki usnjene galanterije, uspeli. Zahvala gre gotovo naši strokovni nadgradnji, to je kreatorski službi.“

Okoliški prebivalci obrata IUUV na Viču pa lahko sedaj le čakajo na začetek del ob novi hali, ki jo bo gradila tovarna ob sedanji. To bo nov vir za zaposlovanje, pa tudi kupcem ne bo treba več iskati izdelkov IUUV po zvezah in znanstvih, kot morajo to početi večkrat sedaj, saj so izdelki tako zelo iskani.

MILOVAN DIMITRIČ

Razvoj varstvenih ustanov ob južnem robu mesta

Pred dnevi je bila posebna seja predstavnikov krajevnih skupnosti Trnovo in Kolesje, kjer so obravnavali nadaljnji razvoj in gradnjo novih varstvenih ustanov.

Po temeljitih presoji so se vsi zednili, da naj gre v gradnjo najprej nova varstvena ustanova v Murgljah ob ulici „Pod topoli“ na stari lokaciji, čeravno trenutno še ni izgledov, da bi se do leta 1976 v samih Murgljah zgradila vsa predvidena stanovanja.

Predstavniki Trnovega računajo s tem, da bi določeno obdobje hodili v novo varstveno ustanovo Murglje tudi otroci iz Rakove Jelše in Zalega Loga. Med tem časom pa bo že rešeno vprašanje poteka južne avtoceste ob Malem grabnu in s tem tudi obstoj oz. nadaljnji razvoj Rakove Jelše in Zalega Loga s samostojno varstveno ustanovo južno od Malega grabna.

Ravnateljice varstvenih ustanov so nakazale novo težavo, ko morajo sedaj vsi prosilci plačevati samoprihode, medtem ko pa ustanove še ne morejo prevzeti vseh otrok.

Ker so vse že zgrajene ustanove

Prizor iz bivšega Rožnika, sedaj obrata Industrija usnja Vrhnika

Parcele oddane

Komunalni sklad je pred dobrim mesecem razpisal javni natečaj za oddajo 49 parcel v soseski VS-4 (Bonifacija). Parcele, ki so bile namenjene izključno za individualno gradnjo, so v nekaj tednih tudi vse uspešno oddali. Kot eden izmed redkih (če ne že edini) skladov se omenjeni prav s pomočjo tovrstnih natečajev (letos naj bi razpisali še dva ali tri natečaje za individualno gradnjo v isti soseski in pa v VS-6 (Vič), prizadeva zavirati naraščanje črnih gradenj, oziroma skuša poiskati primerna zemljišča za legalizirano in urejeno individualno komunalno gradnjo.

J. D.

Sanacija ali prisilna uprava v obrtnem podjetju »Krim«

Podjetje je ustanovila Krajevna skupnost Krim-Rudnik leta 1964. V sestavi imajo zidarsko, vodovodno, elektro in druge dejavnosti ter prevoznitvo.

Osebnih dohodki se gibljejo od 1200 do 3800 din mesečno. Obrtne usluge zaračunavajo po normativih. Cene za storitve so zelo ugodne, kljub kritičnemu gospodarskemu položaju podjetja. Zaposlenih je 50 ljudi.

Do nastavitve novega direktorja Ivana Roša v oktobru 1972 so se dogajale v podjetju „grobe“ nepravilnosti, ki meje na kazniva dejanja (utaja davka, izplačevanje potnih stroškov, ponarejena bilanca, itd.). Prikrivali so najmanj leto in pol, dokler so bile bivše vodilne osebe še v podjetju (prejšnji direktor, honorarni računovodja in knjigovodja). Vsi ti so odpovedali delovna razmerja, ker so slutili, da bodo odkrili njihove pregrehe. Podjetje je bilo pred razsodom. Blokiranje so že 2 leti. Od januarja 1973 bodo dobivali v podjetju 90 % osebnih dohodkov po novih predpisih.

V oktobru 1972, ko sta prišla novi direktor in računovodja, sta pregledu poslovanja ugotovila veliko grobih nepravilnosti. V decembru 1972 so se odločili zadevo izročiti v nadaljnji postopek Uradu javne varnosti in Službi družbenega knjigovodstva, Raziskava je v teku in bo kmalu končana.

Največ nepravilnosti je bilo pri prevoznikih. S temi so imeli sklenjeno pogodbo, da so oddajali kamione v najem, oni pa so se zaposlili pri podjetju. Vezani so bili tako, da so morali odstopati podjetju 10 % bruto realizacije, ostalih 90 % pa so jim izplačali v obliki osebnega dohodka (všteti so dnevnice, potni stroški, gorivo itd.). Pri teh 90 % ni bilo nobenega razmerja, pravilniki so bili nepopolni itd.

Delavski svet in kolektiv nista bila obveščena o situaciji v podjetju. Delavski svet so upravljali in imeli oblast nad njim isti trije ljudje, ostali članom DS pa so prikazovali ponarejeno bilanco, da so ti imeli vtis, kot da je vse v najlepšem redu. Novega statuta in pravilnikov niso pripravili, imeli so že zastarele pravilnike. Delavci so odhajali ...

Novi direktor je sklical sestanek kolektiva in jim predložil, v kakšnem težavnem položaju se nahajajo, in delavci, ki so še ostali v podjetju, so izjavili, da imajo upanje z novim vodstvom, da se bo stanje izboljšalo.

Podjetje je pred težavno nalogo. Imajo samo dve izbiri: sanacija ali prisilna uprava. Če bodo imeli še možnost obstoja, se bodo odločili rajši za sanacijski kredit od občine, kakor pa prisilno upravo.

Dušan Komar

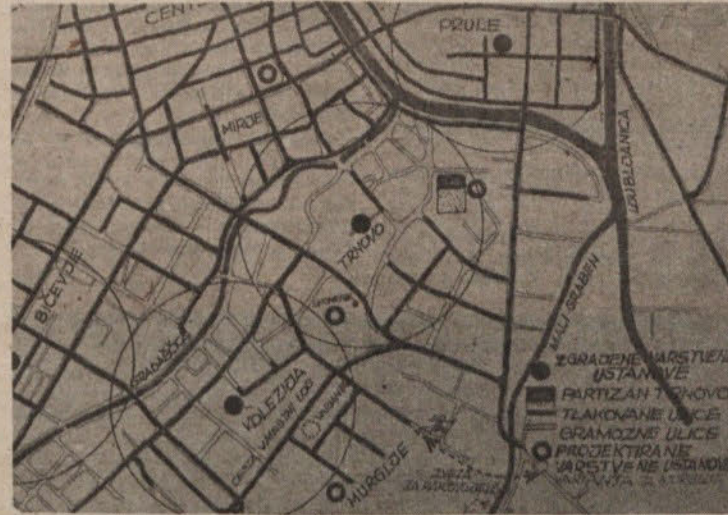
Naš vsakdanji kruh

Prihaja do navzkrižnih informacij: peki bodo prenehali z nočnim delom – novi delovni čas pekov ne pomeni znatnega izboljšanja delovnih pogojev, ampak se za njim skrivajo monopolistične težnje podjetja „ZITO“. To obvladuje večino kapacitet in krije dobro polovico potreb Ljubljane po kruhu. Drugo varianto so razglasili na sestanku delavskega sveta v podjetju „PEKARNA CENTER“, ki ima svojo upravo in glavni obrat v naši občini. To podjetje ima v primerjavi z „ZITOM“ trikrat manjše kapacitete, vendar pa ne znatno manjše proizvodnje. Razlog za večje povpraševanje po njihovem kruhu iščemo lahko le v boljši kvaliteti. PEKARNA CENTER lahko zadošča povpraševanju le s skrajno gospodarno izrabo kapacitet medtem ko ZITO svojih kapacitet še zdaleč nima izkoriščenih v tolikšni meri. Izpad nočne izmene bi pomenil nič več in nič manj kot to, da bi se del odjemalcev moral seliti od PEKARNE CENTER k ZITU ali drugim proizvajalcem kruha. S širšega stališča družbe se kaže enakomernjša izraba kapacitet kot smotrna, še posebej, če bi pri tem odpadlo nočno delo. Toda v praksi – tako pravijo člani DS PEKARNE CENTER – so stvari nekoliko drugačne. Kapacitete, ki so jih

pri ŽITU razvili preko svojih potreb, tako da jih zdaj bremene, kar se pozna na njihovih osebnih dohodkih, pri PEKARNI CENTER veliki bolj gospodarsko izrabljajo v smislu večje intenzivnosti, ta pa se postavlja kot osnova stabilizacijskemu procesu. Glede nočnega dela pa je takole: sedaj delajo peki PEKARNE CENTER ponoči vsak drugi teden, „odprava“ nočnega dela pa bi terjala od pekov, ki bi začeli z delom ob štirih, da bi vstajali ob treh ali že prej, nakar bi nastal velik problem s prevozi na delo. Vsakdanje vstajanje že kmalu po polnočju, pa ocenjujejo peki PEKARNE CENTER kot bolj naporno v primerjavi z dosedanjim načinom dela.

Tudi v PEKARNI CENTER se zavzemajo za popolno odpravo nočnega dela, vendar se hkrati zavedajo, da bo ta mogoča šele z boljšo tehnologijo (dlje časa trajajoči sveži kruh) in z zadostitvijo ostalim potrebnim pogojem, tako da potrošnik ne bo v ničemer na slabšem. Polovična rešitev, ki je v dani situaciji edino možna, pa ne more zadovoljiti nobene od zainteresiranih strani, omogoča pa uveljavljanje raznih drugih interesov. Takšnemu manipuliranju z navidezno socializacijo pa se v PEKARNI CENTER upirajo.

SaŠ

SAVSKE ELEKTRARNE LJUBLJANA, HAJDRIHOVA UL. 2

Savske elektrarne imajo sedež v naši občini. Za naslednje petletno obdobje imajo v načrtu izgradnjo jedrske elektrarne v Krškem. Na centralnem območju, ki ga preskrbujejo Savske elektrarne, je največja potrošnja in primanjkljaj električne energije. Prav zaradi tega so morale iskati možnost za preskrbo svojih potrošnikov in predlagati objekte, ki so s slovenskega stališča elektrogospodarsko optimalni. Z izgradnjo jedrske elektrarne bodo delno omilili pomanjkanje električne energije.

O delu in o ostalih načrtih Savskih elektrarn bomo poročali v naslednji številki.

DUŠAN KOMAR

RAZVOJNA POT PODJETJA KIP

Težave s tujimi partnerji

Podjetje KIP so ustanovili leta 1948. V začetku so začeli s proizvodnjo pečnic (kaminov) in kmečkih peči. V tem razdobju so začeli intenzivno proizvajati šamot za industrijo jekla in elektro šamot, ki ga proizvajajo še danes. Od leta 1965 je podjetje registrirano za trgovino, kot uvozno in izvozno podjetje.

Barvne metale izvažajo v Zahodno Nemčijo in v Italijo, v letu 1972 pa tudi mineralno volno v Avstrijo. Deviznega izkupička je bilo lani za 2 milijona 600 tisoč din.

V Beogradu so ustanovili predstavništvo tovarne KIP za črno in barvno metalurgijo in tudi za prodajo dimnikov po zahodnememški licenci Schiedel. V bližnji bodočnosti bo to predstavništvo postalo

center, ki bo imel za nalogo organizacijo proizvodnje Schiedel dimnikov na širšem območju Srbije.

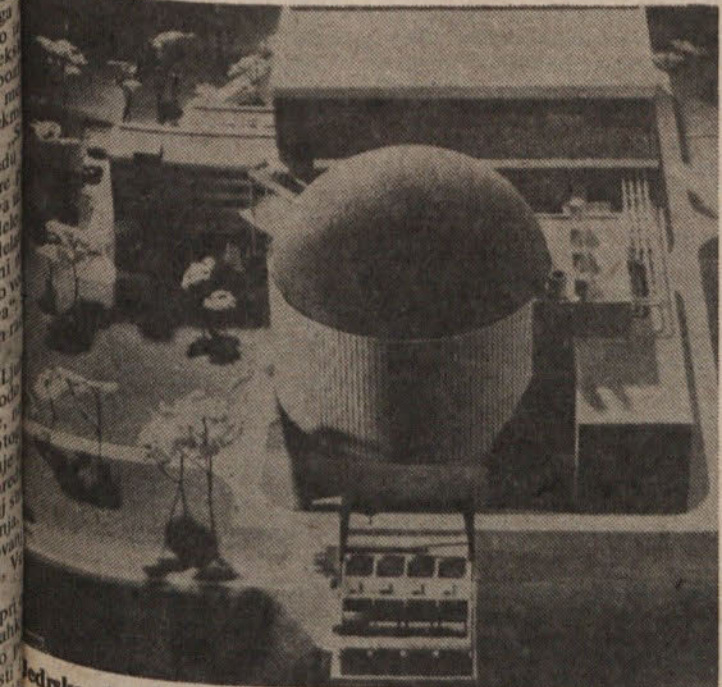
Leta 1971 so v KIP dosegli bruto promet 17 milijonov, do konca leta 1972 pa so pričakovali porast še na 47 milijonov dinarjev!

V podjetju je zaposlenih približno 100 delavcev. Osebnih dohodki so v okviru samoupravnega sporazuma (900–4100 din). Vključena je tudi storitvena dejavnost, razdeljena na šamotersko in pečarsko skupino.

V letu 1969 so sklenili generalno pogodbo z zahodnememskim partnerjem Schiedel za dimnike. Za Jugoslavijo je edino KIP zastopnik za Schiedel dimnike. V začetku so v glavnem dimnike uvažali, od julija 1972 dalje pa jih sami proizvajajo po licenčni pogodbi. Kmalu pa je tu

nastal problem: Schiedel je odpovedal licenčno pogodbo z izgovorom, da so nekatere člene v pogodbi prekršili. Pa ne samo to! Samovoljno je inozemski partner prepovedal njihovim kooperantom (Gradnja Zalec, Cinkarna Celje) nadaljevanja proizvodnje posameznih delov za dimnike. Znašli so se v težavnem položaju, ker je bil glavni vir dohodka občutno ogrožen. Za pomoč so se obrnili na predsednika skupščine Ljubljana Vič-Rudnik, in na tov. Marjana Dolenc, rep. sekretarja za gospodarstvo, ki so jim nudili vso podporo. Za pravno pomoč so prosili Zvezni zavod za mednarodno in tehnično sodelovanje v Beogradu (v okviru Zvezne gospodarske zbornice). Naposled je inozemski partner umaknil odpoved.

DUŠAN KOMAR

Jedrsko elektrarna v Krškem: ali bo podobna tej, ki jo grade v Nemčiji?

OSNUTEK

proračuna občine

Ljubljana Vič—Rudnik

za leto 1973

Proračunska potrošnja v občini Ljubljana Vič-Rudnik se bo morala v letu 1973 vključiti v stabilizacijske procese in podrediti ukrepom družbeno ekonomske politike na področju splošne in kolektivne potrošnje. Ponovna in dosledna uveljavitev načel družbene in gospodarske reforme s posebnim pristopom k stabilizaciji gospodarstva bo osnova za razmerje v globalni delitvi v letu 1973.

Osnovna načela za globalno razmerje delitev so:

1. celotna poraba mora biti manjša od ustvarjenega družbenega proizvoda
2. skupni nominalni porast sredstev za osebno, splošno in skupno porabo mora biti nižji od nominalne rasti družbenega proizvoda
3. nenehno moramo zasledovati tendenco nadaljnjega razbremenjevanja gospodarstva, kar pomeni, zagotoviti temeljnim organizacijam združenega dela povečan delež v delitvi družbenega proizvoda.

Na podlagi teh načel bo v letu 1973 še posebej prišlo do izraza disciplinirano zbiranje sredstev za splošno in skupno porabo. Istočasno to pomeni omejitve možnosti za zagotovitev rednih sredstev, oziroma orientacijo na druge izvengospodarske vire dohodkov. V to pozornost bo treba usmeriti izboljšanje davčnega sistema, prilagajanje prispevka in davčne politike na bistveno večjo obremenitev prebivalstva v smeri odpravljanja in preprečevanja socialnih razlik.

Za doseg tega bo potrebno uresničevanje ustavnega načela, da bogatejši prispevajo več k pokrivanju splošnih družbenih potreb (obdavčitev dohodka TOZD, obdavčitev občanov in prometa proizvodov in storitev).

Splošna in skupna potrošnja porabnikov družbenih sredstev ne sme presežati z republiški smernicami družbeno-ekonomske politike SR Slovenije v letu 1973 določenih indeksov, oziroma mora biti pod republiškim poprečjem (12,5 %).

Vsi porabniki družbenih sredstev naj s temeljito presojo svojih zahtevkov le-te prilagodijo dejanskim finančnim možnostim, pri čemer naj poiščejo vse notranje rezerve, varčevanje in lastne dohodke. Prednost pri porabi imajo: pokrivanje že dospelih zakonskih in pogodbenih obveznosti, kritje morebitnih podražitev investicij, predvsem s področja šolstva in otroškega varstva in sanacije drugih vzrokov gospodarske nestabilnosti.

Pri kulturi in izobraževanju je treba upoštevati tendenco za prehod na način financiranja, ki bo ustrezal vlogi teh samoupravnih področij, kot to predvideva predlog zakona o obdavčitvi TOZD in financiranje samoupravnih skupnosti.

Zelo omejene možnosti proračunskih dohodkov občin in mesta onemogočajo povečevanje sredstev za komunalno in podobno izvenobvezno potrošnjo. To še posebno zahteva iskanje notranjih rezerv na teh področjih, samoupravno povezovanje v smislu ustavnih dopolnil, vsestransko varčevanje, združevanje, izboljšanje organizacije dela in racionalizacijo.

PRORAČUNSKI DOHODKI

V skladu s predvidenim gospodarskim razvojem ter politiko prispevkov in davkov v letu 1973 predvidevamo, da bo občina v letu 1973 razpolagala s skupnimi proračunskimi dohodki v višini 88.147.000 dinarjev.

Pregled delitve in proračunskih dohodkov občine Ljubljana Vič-Rudnik za leto 1973

	Realizacija v 1. 1972	Struktura	Predlog za leto 1973	Struktura	Indeks 73:72
Porabnik					
Občina	46.776	56,7	46.429	52,7	99
Mesto	6.154	7,5	7.813	8,9	127
TIS Lj. z obveznim prisp. v določenem znesku za 1973	29.506	35,8	33.905	38,4	115
S k u p a j	82.436	100,0	88.147	100,0	107

Prikaz bilance sredstev proračuna izkazuje, da je dosegla proračunska potrošnja v letu 1972 (brez prispevka za uporabo mestnega zemljišča in premije za požarno zavarovanje, ki se v proračunu izkazuje le bilančno, sicer pa 100 % odstopa posebnemu računu prispevku za uporabo mestnega zemljišča, oziroma mestnemu gasilskemu skladu) znesek din 42.823.894, predlog za leto 1973 pa znaša 46.429.000 din, oziroma za 8,4 % več, kot je bilo potrošenih sredstev v letu 1972.

Iz primerjalnih podatkov med predvidenimi proračunskimi dohodki in razporedom dohodkov vidno, da se izdatki povečujejo za 8,4 %, dohodki pa znižujejo za 1 %. Do razlike prihaja, ker se presežek proračunskih dohodkov nad izdatki za leto 1972 ne vključuje v proračun 1973, pač pa bo ob sprejemu odloka o zaključnem računu proračuna za leto 1972 razporejen za posege in izravnavanja v gospodarstvu.

Delitev proračunskih dohodkov je opravljena po stopnjah, ki so enotne za vse ljubljanske občine, vendar pa so nastale v letu 1973 zaradi večjih potreb TIS Ljubljana pri nekaterih vrstah spremembe delitvenih razmerij med proračunskimi porabniki (občina, mesto, TIS) v odnosu na leto 1972.

Glede na to, da nova odredba o vplačevanju dohodkov družbeno-političnih skupnosti, interesnih skupnosti in skladov (Ur. list SFRJ, št. 70/72) ne loči dohodkov iz prometnih davkov od prodaje blaga na malo v trgovini, kjer je bila delitev: 5 % občina, 85 % mesto in 10 % TIS Ljubljana in dohodkov iz prometnih davkov na malo, ki jih plačujejo predvsem proizvajalci, kjer je bila delitev: 56 % občina, 22 % mesto in 22 % TIS, je bilo potrebno določiti novo delitev. Ta delitev bi bila glede na strukturo dohodkov po občinah različna, dosežen pa je bil sporazum, da se v letu 1973 spremenijo, oziroma določijo enotna delitvena razmerja v vseh ljubljanskih občinah, in sicer:

Prispevna stopnja iz osebnega dohodka delavcev ostane ista kot v letu 1972, to je 4,15 %, prav tako delitveno razmerje 2,50 % za TIS in 1,65 % za občinski proračun. Spremeni se delitveno razmerje pri davku od skupnega dohodka občanov, ki je doslej v celoti pripadal občinskemu proračunu, v letu 1973 pa odpade 14 % tega dohodka TIS. Davek od prometa na drobno v trgovini, gostinstvu in ostali maloprodajni davek se po novem deli v korist občine 6 %, mesta 79 %, TIS Ljubljana 15 %. Davek na storitve pa 40 % občini, 22 % mestu in 38 % TIS. Razliko, ki jo s temi delitvenimi instrumenti ni možno zagotoviti TIS Ljubljana, pa morajo občine zagotoviti v občinskih proračunih, kot dotacijo v določenem znesku.

S spremenjeno delitvijo se povečujejo sredstva za dejavnost TIS Ljubljana za 9 % v primeri z letom 1972, če pa upoštevamo še dotacijo, ki jo je naša občina dolžna zagotoviti v določenem znesku 1.642.000 din, pa znaša indeks porasta 115 %.

Proračunski izdatki

Sredstva za dejavnost socialnega skrbstva porastejo v poprečju za 25,6 %. Na tako visoko zvišanje vpliva predvsem povišanje priznanih borcem NOV, zvišanje oskrbnin za stare in onemogle v domovih, zlasti pa nova postavka v znesku 400.000 din za plačilo prispevka za starostno zavarovanje socialno ogroženih zavarovancev-kmetov.

Zdravstveno varstvo ostaja na indeksu 98,4 %, ker je letos odpadel strošek za fluorografiranje prebivalstva. Kolikor bodo cene zdravstvenim storitvam porasle, bo treba za namene zdravstvenega varstva dodeliti dodatna sredstva.

Pri komunalni dejavnosti se poveča financiranje tehnične in urbanistične dokumentacije. Sredstva so namenjena za plačilo po že sklenjenih pogodbah za dokončanje urbanističnih redov za izvenmestno območje ter novelacijo programa za mestno območje (GUP).

Preostala sredstva pa so namenjena za izdelavo zazidalnih načrtov obrobni mestnih naselij. Izdelava zazidalnih načrtov je nujna, ker bo s tem omogočeno vodenje zemljiške politike na predelih, ki so gradbeno zelo interesantni ter občanom dana možnost legalne gradnje.

OSNUTEK oblikovanja dohodkov proračuna za leto 1973

VIRI DOHODKOV	Doseženo 1972	Predlog 1973	Indeks 73/72	Občina	Delitev MS
Davek iz OD iz delovnega razmerja	41.641	43.723	105	17.172	
Davek iz kmetijske dejavnosti	815	815	100	701	
Davek iz obrtne dejavnosti	15.469	17.789	115	15.299	
Davek od intelektualnih poklicev	2.281	2.623	115	2.256	
Davek od avtorskih pravic	781	859	110	739	
Davek od skupnega dohodka občanov	4.074	4.888	120	4.204	
Davek od prometa na drobno v trgovini, gostinstvu in ostali maloprodajni davek	8.918	9.248	104	555	7.305
Davek na storitve	1.258	1.445	115	578	318
Davek od nepremičnin	2.122	2.122	100	2.122	
Davek od stavb	1.630	2.607	160	2.607	
Davek od premoženja	87	87	100	87	
Davek na dopolnilno delo	936	250	27	250	
Davek na dediščine	136	136	100	136	
Davek na tovarna vozila	646	905	140	905	
Upravne takse	223	223	100	33	190
Komunalne takse — turistične takse	27	27	100	27	
Ostali dohodki	616	400	50	400	
Prenesena sredstva 1971	713				
Republiška dopolnilna sredstva za kmete borce	63				

SKUPAJ	82.436	88.147		48.071	7.813
Prispevek TIS — dotacija				1.642	
OSTANE ZA RAZPOREDITEV V PRORAČUNU 1973				46.429	

PRORAČUNSKA SREDSTVA SOB Ljubljana Vič-Rudnik v letu 1972 ter predlog porabe za leto 1973

GLAVNI NAMEN	Potrošnja 1972	Zahtevki 1973	Indeks 3:2	Predlog 1973	Indeks 5:2
1	2	3	4	5	6
KULTURNO PROSVETNA DEJAVNOST	1.577.880	3.803.624	241,0	1.648.700	104,4
Kultura in prosveta	590.000	671.160	113,8	620.500	105,2
Telesno vzgojna dejavnost	670.000	2.443.961	364,8	710.200	106,1
Dejav. spomeniškega varstva	150.000	405.498	270,3	150.000	100,0
Občinska strelska zveza	100.000	167.225	167,2	100.000	100,0
Ostalo (nagrada OF, prisp. domicilnim enotam NOB, pisanje kronike NOB)	67.880	115.780	170,6	68.000	100,2
SOCIALNO SKRBSTVO	7.502.507	9.587.360	127,8	9.419.400	125,6
Izdatki za borce in invalide NOB	1.652.411	1.951.540	118,1	1.951.540	118,1
Borci za severno mejo	43.900	43.900	100,0	43.900	100,0
Funkcionalni izdatki Zavoda za socialno delo	4.094.480	5.184.000	126,6	5.180.000	126,5
Sredstva za dejavnost zavoda za socialno delo	635.000	699.500	110,2	699.500	110,2
Prisp. za star. zavar. soc. ogrož. zavarov. — kmetov	—	400.000	—	400.000	—
Prisp. k prehrani otrok osnovnih šol	211.020	211.000	100,0	211.000	100,0
Prisp. za soc. ogrožene otroke — šola v naravi	50.000	50.000	100,0	50.000	100,0
Pomoč socialno ogroženim otrokom kmetov	130.320	131.000	100,5	131.000	100,5
Družbena pomoč za šolanje	219.835	250.000	113,7	235.000	106,9
Letovanje otrok in mladine	—	—	—	—	—
— dotacija Zvezi prijateljev mladine	213.000	348.020	163,4	256.000	120,2
Stroški pomoči na domu starim in onemoglim	—	—	—	—	—
socialno ogroženim občanom	35.043	100.000	285,4	50.000	142,9
Vzdržev. nepreskrb. kmetov — sklad za preživninsko varstvo kmetov	86.000	80.000	93,0	80.000	93,0
Ostalo	131.498	138.400	105,2	131.460	100,0
ZDRAVSTVENO VARSTVO	2.259.101	2.284.000	101,1	2.223.000	98,4
KOMUNALNA DEJAVNOST	743.378	960.000	129,1	760.000	102,3
Geodetske izmere	420.000	80.000	19,0	80.000	19,0
Tehnična in urbanistična dokumentacija	229.907	700.000	304,5	500.000	217,8
Komunalna potrošnja	93.471	180.000	192,6	180.000	192,6
DELO DRŽAVNIH ORGANOV	6.433.169	7.088.800	110,2	7.014.400	109,0
Občinska skupščina	641.121	566.500	88,4	564.900	88,1
Upravni organ	5.506.192	5.990.000	108,8	5.990.000	108,8
Nova delovna mesta	—	150.000	—	150.000	—
Postaja milice	285.856	382.300	133,7	309.500	108,3
DEJAVNOST KRAJEVNIH SKUPNOSTI	3.283.000	18.693.535	569,4	3.434.000	104,6
Redna dejavnost in kolektivna	—	—	—	—	—
komunalna potrošnja	1.155.000	2.636.535	228,3	1.155.000	100,0
Investicije	2.128.000	16.057.000	754,6	2.279.000	107,1
DEJAVNOST DRUŽBENO-POLITIČNIH ORGANIZACIJ IN DRUŠTEV	1.715.573	2.209.661	128,8	1.931.100	112,6
NEGOSPODARSKE INVESTICIJE	8.437.164	16.389.743	194,3	10.316.800	122,3
Tekoče naložbe šole, VVZ	2.800.000	9.624.584	343,7	3.600.000	128,6
Prisp. TIS za izvedbo programa ob uvedbi samoprisp.	2.060.000	3.633.000	176,4	3.633.000	176,4
Odplačilo anuitet in ostale družbene obveznosti	3.577.164	3.132.159	87,6	3.083.800	86,2
GOSPODARSKE INVESTICIJE	498.250	492.100	98,8	392.100	78,7
Dotacija skladu za razvoj obrti, trgovine, gostinstva in turizma	300.000	300.000	100,0	200.000	66,7
Odplačilo anuitet	198.250	192.100	96,9	192.100	96,9
GOSPODARSKI POSEGI	8.151.120	10.617.500	130,3	8.377.500	102,2
— Ceste	7.454.620	10.000.000	134,1	7.760.000	104,8
Vzdrževanje občinskih lokalnih cest	4.200.000	4.350.000	103,6	4.350.000	103,6
Vzdrževanje križišč lokalnih cest in mestnih ulic z železnico	360.000	250.000	69,4	250.000	69,4
Popravila in rekonstrukcija cest	1.094.620	3.240.000	296,0	1.000.000	91,4
Anuitete od posojil za ceste	1.800.000	2.160.000	120,0	2.160.000	120,0
— Kmetijska pospeševalna služba	696.500	617.500	88,7	617.500	88,7
PRORAČUNSKA OBVEZNOSTI IZ PREJŠNJIH LET	442.830	400.000	90,3	200.000	45,2
OBVEZNI 1 % REZERVNI SKLAD	461.117	462.000	100,2	462.000	100,2
PRORAČUNSKA REZERVA	1.318.805	250.000	19,0	250.000	19,0
SKUPAJ IZDATKI	42.823.894	73.238.323	171,0	46.429.000	108,3

PREDLOG
razdelitve sredstev za dejavnost
krajevnih skupnosti v letu 1973 in pregled
prejetih sredstev v letu 1972

Krajevna skupnost	Redna dejav. in kolektivna kom. potrošnja		Investicije		Opis investicije
	Potrošnja 1972	Predlog 1973	Potrošnja 1972	Predlog 1973	
Brezovica	30.000	30.000	150.000 25.000 20.000	150.000	razširitev pokopališča pot k žel. postaji (obv. 1970) dograd. dvorane Mladinskega aktiva razširitev pokopališča
Brdo	35.000	35.000	30.000	20.000 10.000	ureditev doma družb. organizac. VVU izolacija stropa dvorane doma druž- benih organizacij prisp. za nabavo kotla za centralno kurjavo
Črni Vrh	36.000	36.000	20.000 20.000	50.000	gradnja krajevne poti elektrifikacija še neelektr. zasel. rekonstrukc. krajevni potov
Dobrova	54.000	54.000	187.000	180.000	kanalizacija Dobrova kanalizacija Dobrova
Golo-Zapotok	44.000	44.000	17.000 25.000 100.000	10.000	dalnovid Kremenica-Golo in TP Golo gradnja ceste Golo-Zelimlje financ. el. omrežja Golo-Skrilje dograd. ceste Golo-Zelimlje
Horjul	71.000	71.000	10.000 5.000 40.000 50.000 15.000 5.000 15.000 25.000	50.000 50.000 40.000 5.000 10.000	vodovod Podolnica vodovod Lesno Brdo vodovod Sentjošt-Potok elektrifikacija Butajnova-Potok razširitev c. Butajnova-Planina nabava pluga Horjul javna razsvetljava Horjul poprav. prosvetnega doma Horjul rekonstrukcija kraj. potov elektrifikacija prosvetni dom Sentjošt lopa za gosp. orodje Butajnova most v Kurji vasi
Ig	60.000	60.000	20.000 15.000	200.000	vodovod Krvavice javna razsvetljava Iška Loka-Matena cestno omrežje Ig
Krim-Rudnik	60.000	60.000	20.000 50.000	5.000 20.000 50.000	avto. postaj. in načrti za obračal. športno rekreacijski center vodovod Rudnik rekonstrukc. kraj. potov športno rekreacijski center
Kolezija	33.000	33.000	4.000		izolacija skladišča za opremo civilne zaščite
Kozarje	48.000	48.000	3.000	24.000	poprav. stavbe družbenih organizacij priključki cest na Tržaško cesto
Lavrica	42.000	42.000	5.000 5.000 30.000	40.000 30.000	nabava snežnega pluga vodovod za pokopališče Rudnik elektrifikacija rekonstrukc. kraj. potov zač. dela za kulturni dom
Milan Česnik	33.000	33.000			
Malči Belič	33.000	33.000	26.000 25.483		adaptacija doma Svoboda Vič za dokončanje del pri domu Svoboda Vič
Notranje gorice	29.000	29.000	10.000 150.000 30.625	100.000	povečava pokopališča gradnja rezervoarja Plešivica tehn. dokumentac. za poveč. pokopališča povečava pokopališča
Podpeč-Preserje	43.000	43.000	100.000	80.000 20.000 20.000	asfaltiranje ceste Jezero rekonstrukc. kraj. potov elektrifikacija dokument. za otr. vrtec in šolo
Polhov Gradec	44.000	44.000	20.000 10.000 20.000 80.000 44.400	320.000 35.000	pot Robež-Gonte pot Setnica vodovod Polhov Gradec (projekt) elektrifikacija prisp. k stroš. za asf. c. do šole elektrif. vasi Selo dokonč. asfalt. ceste do šole
Rob	39.000	39.000	15.000 30.000 20.000 100.000 20.000 100.000 40.000	200.000 70.000	vodovod Pečki vodovod Veliki Osolnik cesta Mačkovec-Krva peč cesta Rob-Lužarji (obv. prejš. let) ureditev družbenih prostorov prispevek za cesto Mohorje prisp. za dom družbenih organizacij cesta Rašica-Rob dom družbenih organizacij
Rakitna	30.000	30.000	150.000		asfaltiranje ceste skozi naselje
Rožna dolina	33.000	33.000			
Škofljica	55.000	55.000	100.000 30.000	40.000 20.000 30.000	dograd. vodovoda Pijava gorica vodovod Pleše-Reber pokopališče Škofljica vodovod Glinek in Klanec cesta Smrjenje-Kočevska cesta
Turjak	38.000	38.000	30.000 10.000	50.000 10.000 10.000	dokonč. vodovoda Laporje-Gradež cesta Pirman-Cetež (projekt) vodovod Gradež-Laporje cesta na Cetež pokopališče Turjak
Tomšelj	33.000	33.000	50.000	50.000	gradnja mostu Strahomer most v Strahomerju
Trnovo	33.000	33.000	41.000	25.000 5.000	preured. prost. za kraj. skupnost v TVD Partizan preured. prost. za KS in družb. politič. organ. v TVD Partizan oprema za dvorano
Velike Lašče	72.000	72.000	250.000 3.800 50.000	200.000	vodovod Dvorska vas vodovod Podlog vodovod Dvorska vas grad. vodovoda Velike Lašče
Vnanje gorice	28.000	28.000	20.000		projekt vodovoda Notranje gorice- Vnanje gorice javna razsvetljava za sanacijo kanalizacije vodovod popravilo zadružnega doma
Vič	33.000	33.000	15.000	10.000	prisp. za grad. vod. v Puhtejevi ul. priklj. vodovoda v Puhtejevi ul.
Vrhovci	36.000	36.000	10.000		javna razsvetljava ob c. na Bokalce in cesti Dolomitskega odreda
Zelimlje	30.000	30.000	15.000 10.000	15.000	gradnja mostu Skopačnik gradnja mostu Skopačnik gradnja mostu Skopačnik

Povečana je tudi postavka komunalna potrošnja s tem, da ostane znesek za vzdrževanje javnih zelenic in prispevek Vodne skupnosti Ljubljana-Sava isti kot v letu 1972, povečani znesek je predviden le za ureditev stanja nedovoljenih gradenj.

Poglavje delo državnih organov je v porastu za 9 %. Stroški za redno dejavnost upravnega organa so za osebne prejemke izračunani na podlagi dejanskega stanja zaposlenih 1. 1. 1973 ter na podlagi dovoljenih izplačil v letu 1972 brez eventuelne predvidene odmrznitve OD s 1. 7. 1973, materialni izdatki so predvideni s 15 % povišanjem, na podlagi samoupravnega sporazuma so izračunani tudi izdatki za sklad skupne potrošnje. Za nezasedena delovna mesta, v okviru odobrene sistemizacije, so sredstva predvidena posebej.

Pri sredstvih za Postajo milice Vič so predvideni stroški za materialne izdatke s 15 % povišanjem na leto 1972, sredstva za nagrade delavcev milice pa v enakem znesku kot v letu 1972.

Dejavnost krajevni skupnosti je zelo raznolika glede na velikost posamezne krajevne skupnosti, lego, komunalno urejenost območja ipd. V vseh krajevni skupnostih pa se kaže visoka komunalna deficitnost ter s tem v zvezi visoki predlogi krajevni skupnosti za dotacijo iz proračuna. Izkušnje iz preteklih let kažejo, da so vlaganja preko krajevni skupnosti racionalna in smotrna, saj se vložen dinar proračunskih sredstev pri krajevni skupnostih oplemeniti s samopriskrbi in drugimi prispevki občanov. Kljub temu pa ni možno zagotoviti dotacije iz proračuna po predlogih krajevni skupnosti.

Za leto 1973 smo prejeli od 22 krajevni skupnosti (6 krajevni skupnosti ni dostavilo predlogov) predloge za dotacijo iz proračuna:

- za redno dejavnost	2.636.535 dinarjev
- za investicije	16.057.000 dinarjev

S k u p a j 18.693.535 dinarjev

Navedenim zahtevkom ni bilo možno ugoditi. Predvidevamo, da bo v letu 1973 dotacija krajevni skupnostim narasla skupno za indeks 104,6 v primerjavi s potrošnjo v letu 1972, s tem da bo dotacija za redno dejavnost ostala ista kot v letu 1972, dotacija za investicije pa naj bi se povečala za 7 %.

Pri predlogu za investicijsko dejavnost so upoštevane tiste investicije, ki predstavljajo najnujnejše potrebe, dokončanje že začeti del, kjer je investicijsko tehnična dokumentacija že izdelana ali v izdelavi, kjer finančno sodeluje krajevna skupnost s svojimi sredstvi, oziroma s sredstvi samopriskrbe. Nekatere krajevne skupnosti so dale relativno visoke zahtevke za dotacijo, ker pa so ta območja dobila višje dotacije v preteklem obdobju, jih predlog za leto 1973 ni mogel upoštevati. Upoštevani tudi niso tisti predlogi, ki so predlog programov drugih virov financiranja npr. urejanja stavbnega zemljišča.

Predlog dotacije krajevnim skupnostim za leto 1973 znaša:

- za redno dejavnost	1.155.000 dinarjev
- za komunalne investicije	1.989.000 dinarjev
- za druge investicije	290.000 dinarjev

S k u p a j 3.434.000 dinarjev

Sredstva za dejavnost družbeno-političnih organizacij in društev v občini so tudi v večjem porastu od poprečne rasti proračunskih izdatkov. Občuten porast predloga dotacije je pri postavki za časopis „Naša komuna“ zaradi zvišanja stroškov tiska, višje naklade in spremenjene distribucije.

Za občinsko konferenco SZDL pa se dohodki oblikujejo linearno z rastjo družbenega bruto produkta, na podlagi odloka, ki ga je sprejela občinska skupščina v letu 1971. Če omenjeni dotaciji v primerjavi izločimo, vidimo, da porastejo sredstva za dejavnost družbeno-političnih organizacij za 7,4 %.

Predlog sredstev za negospodarske investicije je v odnosu na leto 1972 v porastu za 22,3 %. Po Odloku o uvedbi krajevnega samopriskrbe in ustanovitvi Sklada ljubljanskih občin pri TIS Ljubljana za gradnjo osnovnih šol in vzgojno varstvenih zavodov, je v letu 1973 na območju naše občine programirana gradnja dveh osnovnih šol, in sicer: na Brezovici in Dobrovi ter gradnja dveh vzgojno varstvenih zavodov v soseski VS-6 Vič in „Malči Belič“ - Bonifacija.

Zaradi splošnega porasta cen gradbenemu materialu, opremi in storitvam, se bo investicijska vrednost objektov v letu 1973 nasproti letu 1971, ko je bil sprejet odlok, povečala za najmanj 40 odstotkov. Nastalo razliko v investicijski vrednosti - ceni objektov - je po zgoraj citiranem odloku Skladu ljubljanskih občin pri TIS Ljubljana dolžna zagotoviti občinska skupščina iz svojih sredstev.

Poleg tega mora občinska skupščina zagotoviti skladu za negospodarske investicije ŠOB Ljubljana Vič-Rudnik tudi sredstva za pridobitev zemljišč, izdelavo lokacijske dokumentacije za zunanje ureditve z razsvetljavo, za ureditev komunalnih naprav in podobno. Ti stroški znašajo do 25 % investicijske vrednosti posameznega objekta. Glede na to je pretežni del sredstev, ki so predvidena v programu, namenjen za odkup in komunalno urejanje zemljišč, za gradnjo šol in VVZ.

S poravnavo obveznosti za dokončani objekt VVZ „Krim-Rudnik“ in objekti, ki bo v mesecu marcu 1973 izročen v uporabo: VVZ „Malči Beliče“ (adaptacija vile Batelino), za sofinanciranje montažne hale Vzgojnega zavoda Janeza Levca, za pripravo in odkup zemljišča za novogradnjo osnovne šole Vič ter vrnitev prvega obroka posojil za ureditev centralne kurjave na Glasbeni šoli in osnovnih šolah: Vič, Dobrova, Brezovica in Škofljica - ne preostane skoraj nobenih sredstev za nujno sanacijo osnovnih šol in vzgojno varstvenih zavodov, pa čeprav so njih strehe, strelovodi, sanitarije in električne napeljave v dokaj slabem in dotrajanem stanju.

Za kmetijsko pospeševalno službo je predvidenih prav toliko sredstev kot v letu 1972, indeks je nižji zato, ker odpade obveznost plačevanja regresa za mleko. Skupščina bo v smislu srednjeročnega plana razvoja kmetijstva nadaljevala začrtano delo za preusmerjanje in modernizacijo kmetijske proizvodnje, tako v zasebnem kot tudi v družbenem sektorju. S sredstvi sklada za pospeševanje kmetijstva bo podpirala zlasti razvoj živinoreje, proizvodnjo kvalitetne krme in izobraževanje kmetov in kmečke mladine.

Za ceste je bilo v osnutku proračuna za leto 1973 možno v celoti nameniti le 2,8 % več kot preteklo leto. Če več let ima občinska skupščina namen, da bo cestam in cestnim objektom dala večji poudarek ter zagotovila sredstva v takem obsegu, da bi lahko postopno urejevali slabo stanje cest, mestnih ulic in cestnih objektov.

Slabo stanje cest in cestnih objektov ima kvarne posledice na več področjih: višji stroški vzdrževanja, upravičena kritika občanov, gospodarski razvoj naselij, izgradnja posameznih predelov itd. Ker pa je treba s sredstvi proračuna najprej zagotoviti obveznosti občine, določene s predpisi, občina s sredstvi proračuna ne more vplivati na bistveno izboljšanje stanja cest in cestnih objektov.

V letošnjem letu bodo sredstva, namenjena za ceste, celo nižja kot v preteklem letu. V letošnjem letu ni predvidenih nobenih kreditov za ceste in bodo cestna sredstva obsegala le proračunska sredstva ter posebne izvirne dohodke. V predloženem osnutku je predviden porast sredstev iz proračuna na 104,1 %, kar znaša 7.760.000 dinarjev. Izvirni dohodki posebnega računa za ceste (pristojbine od motornih vozil, sredstva od prenešenih cest bivšega III. reda, sredstva od prodanega bencina in plinskega olja) predvidevamo, da bodo znašali 4.607.000 dinarjev, tako da bodo vsa sredstva za ceste skupno znašala 12.367.000 dinarjev. Od tega zneska bo možno nameniti za rekonstrukcije in popravila cest le približno 4.000.000 dinarjev, za začete investicije v letu 1972 in dokončanje programa bo porabljeno 2.600.000 dinarjev.

O delu komisije za vloge in pritožbe

Komisija za vloge in pritožbe je v letu 1972 obravnavala 16 vlog in pritožb občanov tukajšnje občine, ki so dosepele posredno ali neposredno na komisijo. 4 vloge so dosepele neposredno na komisijo, ostale so odstopili zvezni in republiški pritožbeni organi (4 zvezni, 8 republiški).

Obravnavane vloge so v glavnem s področja stanovanjske in gradbene problematike (stanovanjska problematika 7 vlog, gradbena 6), od ostalih treh sta anonimni, z 1 vlogo pa se občani pritožujejo na stanovanjsko podjetje DOM, sektor Vič, zaradi nesnage okoli stanovanjskega bloka. Anonimni pritožbi se nanašata na modernizacijo ceste in uvedbo mestnega avtobusnega prometa do Doma na Bokalcu in na slabo prehrano v tem domu.

S stanovanjskega področja se občani obračajo na pritožbene organe za rešitev njihove stanovanjske problematike. Vsi pritožitelji so namreč občani z nizkimi osebnimi dohodki in pokojninami. Zaposleni so v manjših delovnih organizacijah ali pa upokojeniki ter ne vidijo perspektive za rešitev svojega stanovanjskega problema. Od vseh 7 vlog smo pozitivno rešili le eno, in sicer skupno z občinsko organizacijo ZB NOV, ker je bil prosilec otrok padlega borca in je občinski odbor ZB NOV imel na razpolago stanovanje. Dve vlogi smo odstopili v reševanje delovni organizacija, dve pa smo zavrnili, ker sta vsebovali neupravičene zahteve, eno vlogo pa mora rešiti občinsko sodišče, ki je edino pristojno za rešitev. Lastnik hiše namreč zahteva izselitev stranke, čeprav stranka stanuje v hiši v skladu z zakonskimi predpisi. V obravnavi je ostala nerešena vloga upokojenke, stare 74 let, z zelo nizko pokojnino, ki živi v mali razpadajoči baraki z enim prostorom. Pritožiteljica bi se zadovoljila samo z eno sobo. Vlogo bomo rešili skupno s svetom za stanovanjske zadeve. Taki in podobni primeri nujno narekujejo pospešeno izvajanje zastavljene stanovanjske politike v Ljubljani.

S področja gradbenih zadev se obračajo na pritožbene organe predvsem črnograditelji zaradi legalizacije novogradnje ali zaradi izdaje lokacijskega in gradbenega dovoljenja na zemljiščih, ki niso v zazidalnem načrtu. Nekateri občani se pritožujejo proti črnograditeljem garaž zaradi zastupljanja stanovanja s plini in odvzema že tako skromne dnevne svetlobe. Taki primeri se rešujejo že več let, vendar število črnograditeljev stalno narašča. Vse črne gradnje je nujno čimprej rešiti enotno za vse območje mesta Ljubljane. Z rešitvijo tega problema bomo zmanjšali nezadovoljstvo občanov, še posebej pa tedaj, ko bo urbanizacija tako urejena, da bo mogoče rešiti lokacijsko in gradbeno dovoljenje v primerem času. Za rešitev tega problema so odgovorni vsi pristojni organi in o njem bi morale večkrat razpravljati skupščine občin in mesta Ljubljane.

Občani se pritožujejo tudi zaradi večkratne menjave generalnega urbanističnega plana oz. generalnega načrta, ker se pri tem ne upošteva obstoječe stanje. Zaradi takega primera je na območju krajevne skupnosti Vrhovci prišlo do spora med lastniki stanovanjskih hiš, saj posamezniki nimajo dovoljnih poti do svojih hiš. Take zadeve pa so težko rešljive, potreben je daljši čas, čeprav je stranka, ki nima dovoljne poti, v nemočnem položaju. Konkretno rešitev pričakujemo s strani komunalnega sklada občine Ljubljana Vič-Rudnik skupno s krajevno skupnostjo Vrhovci, ki naj bi uredila urbanistično vse poti na Vrhovcih in hkrati tudi rešila ta primer.

Z gradbenega področja je komisija pozitivno rešila le dva primera, in sicer popravilo lokalne poti, ki jo je poškodovalo gradbeno podjetje Grosuplje in jo je na naše posredovanje tudi popravilo. V drugem primeru pa je bila podana pritožba zaradi napeljav vodovoda preko pritožiteljčine njive k sosedu, čeprav bi bila napeljava po sosedovem zemljišču bližja. Pritožbo smo odstopili v rešitev krajevni skupnosti Velike Lašče, s čimer je pritožiteljica soglasna, ko smo jo poklicali na razgovor.

Ostali primeri so bili manj problematični in rešeni v upravnem postopku.

Ce analiziramo vse obravnavane pritožbe, lahko ugotovimo, da so se občani pritožili oz. iskali posrednika pri reševanju tistih problemov, ki so splošno znani. To so predvsem stanovanjski problemi delavcev in upokojenec z najnižjimi dohodki, neurejena urbanizacija v ljubljanskih občinah, itd. Če bi bilo to področje primerneje urejeno, ne bi bilo tolikšnega nezadovoljstva občanov, ki jih tak sistem sili k črnim gradnjam in k vlogam in pritožbam na vse organe, od občinskih, republiških do zveznih. Glede na to je nujno čim hitreje pristopiti k zastavljeni stanovanjski politiki za občane z nizkimi dohodki ter k ureditvi urbanističnega sistema, ker bo le tako mogoče odpraviti črne gradnje in nezadovoljstvo pri občanah. Komisija za vloge in pritožbe odločno zahteva od občinske skupščine, da posreduje pri pristojnih organih za odpravo teh problemov.

V prilogi tega poročila dajemo tudi pregled vlog in pritožb, ki so jih občani tukajšnje občine dostavili komisiji za vloge in pritožbe pri skupščini SRS. Navedena komisija je v letu 1972 prejela od občanov iz tukajšnje občine 44 vlog in pritožb, od katerih je 8 odstopila občinski komisiji. Ostale vloge pa je reševala skupaj s pristojnimi republiški medkrajevnimi in mestnimi organi, ki so bili pristojni za njihovo rešitev. Tudi v teh vlogah so bili pretežno problemi s stanovanjskega in gradbenega področja ter sociale (priznanje dvojne delovne dobe ali priznavanje borcev NOV).

Vsi ostali podatki so razvidni iz priložene tabele, kjer prikazujemo skupno število dospelih vlog iz vseh ljubljanskih občin in tudi število vlog iz posamezne občine. Iz tega lahko vidimo, da je bilo iz naše občine dostavljeno na republiko le 18,73 % vseh dospelih vlog v republiko iz mesta Ljubljane. Ugotavljamo pa, da so občani premalo seznanjeni z delom in nalogami komisije za vloge in pritožbe pri občinski skupščini. Zato je komisija sklenila, da o svojem delu seznani občane preko lista „Naša komuna“.

Komisija za vloge in pritožbe pri SOB Ljubljana Vič-Rudnik

DELO OBČINSKEGA ODBORA

RK Vič-Rudnik

V letu 1973 je Občinski odbor RK Ljubljana Vič-Rudnik že meseca januarja začel načrtno izvajati svoj program. Delo je v polnem razmahu, kar se kaže na vseh področjih dejavnosti.

V letošnjem letu smo imeli že sejo nadzornega odbora, dve seji izvršnega odbora in 6. II. 1973 sejo celotnega odbora RK.

Nadzorni odbor je spremljal delo odbora skozi vse leto. Ob koncu je natančno pregledal celotno finančno poslovanje in ugotovil, da je bilo v redu in točno vodeno.

Na sejah izvršnega odbora smo pripravili finančno poročilo o izvršitvi finančnega načrta za leto 1972 in plan za leto 1973.

Občinski odbor je 6. II. tl. obe poročili na svoji seji potrdil.

Letos praznujemo dvajsetletnico prostovoljnega krvo-dajalstva na Slovenskem. Ob tej priložnosti je RO RKS podelil 150 organizatorjem krvo-dajalstva priznanja za dvajset etno delo na tem področju. V naši občini smo imeli tri organizatorje, ki so prejeli ta priznanja, to so: tovarišica Hladnik Pavla in Kraiger Olga iz Ljubljane, ter tovariš Setničar Pavle iz Polhovca Gradca. V občinskem merilu bo letos obširna krvo-dajalska proslava, kjer bomo vsem organizatorjem in krvo-dajalcem izročili odličja za njihovo prizadevno in požrtvovalno delo. Ob tem občinski odbor RK Ljubljana Vič-Rudnik zopet poziva vse delovne kolektive, šole, inštitute in vsakega našega zdravega občana, da se vključijo v krvo-dajalske vrste.

Teden RK bo v letu 1973 med 6. in 13. majem. Moto oziroma tema letošnjega tedna bo: „CLOVEK IN NJEGOVO OKOLJE – PRVA SKRBE RK“. Upamo, da se bodo vsi naši občani pričeli zavedati, v kakšnem okolju živimo – da bomo vsi, tako mlajši kot starejši, pričeli čuvati naše okolje, da bo bolj čisto, bolj zdravo, in s tem tudi prijetnejše za življenje. Naš odbor je občanom sklenil podati kratko poročilo o fluorografski akciji, ki je bila konec preteklega leta. Akcija je izredno dobro uspela. Z opravičenimi se je fluorografije udeležilo 99 % naših občanov starih nad 24 let. Pri tej akciji smo z osnovnimi organizacijami RK zbirali prostovoljne prispevke, ter zbrali 69.492,30 D. Ta sredstva smo po ključu, ki je bil sprejet na seji 11. IV. 1972, po odbitju stroškov, ki so znašali 15.170,00 dinarjev, dali:

30 % osnovnim organizacijam RK – 16.296,70 din
35 % Inštitutu Golnik (za nov fluorografski avto in aparaturo) – 19.012,80 din

35 % Občinskemu odboru RK Vič-Rudnik – 19.012,80 din.

Zahvaljujemo se vsem občanom, ki so po svojih možnostih prispevali denarna sredstva, s katerimi bomo vsaj nekoliko pomagali socialno in zdravstveno prizadetim občanom (tuberanom, rakavim bolnikom).

V letošnjem letu se poviša redna in podpora članarina RK. V vsej Sloveniji bo od sedaj redna članarina 5 din, individualna podpora 20 din, in kolektivna podpora najmanj 200 din letno. Znano vam je, da organizacija RK opravlja vedno težje in odgovornejše naloge, ki zahtevajo določena finančna sredstva. Predvsem naj opozorimo na letovanje otrok, saj jih je samo v preteklem letu Občinski odbor RK Ljubljana Vič-Rudnik poslal 87 na Debeli rtič, Pacun in Vransko.

Upamo, da boste še naprej ostali naši člani in nam s svojim prispevkom pomagali pri izvedbi našega programa.

JOŽE BAUS

Kmečki način življenja izginja

Na podeželju skoraj v vsakem večjem kraju najdemo kakega posebnega, ki s svojim značilnim (za nekatere čudaškim) obnašanjem, domiselnostjo, izreki in dovtipi ali čem drugim daje pečat svojemu okolju. Vsi, od otrok do starih ljudi, ga poznajo, kajti prav njegove posebnosti ga ločijo od ostalih povprečnih ljudi, ki živijo v enolični vsakdanjosti.

V okolici Velikih Lašč, v Dobrepolju in okrog Ribnice stalno potujeta „deseta brata“, ki sta zaradi svojega načina življenja pogosto tarči otrok, ki ju napadajo, zasmehujejo ali pa poslušajo z odprtimi usti. Ostali ljudje, ki koga od njiju kdaj srečajo, ga hote ali ne hote prezrejo ali se mu celo izognejo.

Poleg teh imamo še starejše ljudi z bogatimi življenjskimi izkušnjami, z velikim številom križev na plečih, ki enkrat s svojo šegavostjo, drugič s trpkimi besedami in ostrim jezikom povedo, kar mislijo. Njihovih besed večkrat ne vzamemo resno, a jim vseeno prisluhnemo, kajti znajo jih povedati v klenem kmečkem jeziku, kakor ga je le Fran Levstik znal zapisati v povesti o Martinu Krpanu.

Malokdaj zvemo kaj o pesniških dušah, ki živijo v tem okolju. Pišejo bolj zase kot za druge, pesmi o življenju in ljubezni, zbadljivke ali pa take za posebne priložnosti. Eden od njih je bil Jože Prijatelj, upokojeni učitelj, ki je svoje misli najraje povedal v verzih.

Njega in še nekatere druge smo pospremili k zadnjemu počitku. Počasi a nenehno bodo izginjali iz naših spominov, še manj se jih bo spominjal mlajši rod.

Tudi kmečke značilnosti v Velikih Laščah in okolici izginjajo. Mladi so se večinoma usmerili v šole in službe, saj se vsakodnevno vozijo z avtobusi v Ljubljano ali pa pridejo domov le ob nedeljah. Pozabljajo na svoje poreklo. Nekaj let jih še izdaja velikolaska pojoča govorica, a ntem tudi ta izgine.

Zadnja leta nam skuša ohraniti njihovo zunanjo podobo fotograf-amer France Modic, ki stika za kmečkimi motivi. Na filmskem traku najraje ovekoveči značilne obraze, ki kot odprta knjiga razodevajo osamljenost, bedo, trpljenje ali pa hrepenenje po časih, ko so bili še mladi, polni moči in sreče. Starejši moške se še zbirajo ob nedeljah zjutraj in se pomenkujejo na trgu ali v gostilni, kjer steče beseda o letini, kupčiji, vremenu in najzanimivejših dogodkih. To je vse. Tudi ostali običaji, ko so se ljudje zbirali okrog raznih opravil (mlačvi, ličkanju, pozimi pri izdelovanju suhe robe ipd.), izginjajo, kajti danes vsak zase tišči v delo, od zore do mraka se peha za večjim zaslužkom, tekmuje z ostalimi, da bi dosegel boljši materialni napredek, a na medčloveške odnose in družabne stike pa pozablja. Škoda, da je tako.

LOJZE SEVER

Gasilci v naši občini so izredno aktivni in si prizadevajo tako za množičnost kot za strokovnost. Posnetek je z enega izmed nedavnih gasilskih tečajev

OBISK V SOSEDNJI OBČINI

Po avto cesti bliže Ljubljani

Razgovor s predsednikom SOB Cerknica Francem Zormanom

Franc Zorman je predsednik občinske skupščine Cerknica od 1969. leta dalje. Mandat mu poteče prihodnje leto. Rojen je 1935. leta, po poklicu pa je inženir agronomije.

Občina Cerknica se razteza na 48.000 hektarjih, v njej pa živi več kot 14.000 prebivalcev. Skupno je v tej občini 127 naselij, od katerih ima tretjina manj kot 200 prebivalcev. To je tipična občina, kjer število prebivalstva raste razmeroma počasi, saj se številni prebivalci odseljujejo. 1970. leta je bilo kmečkega prebivalstva samo še 22 %. V gospodarstvu je zaposlenih 89, v negospodarstvu pa 6,2 % prebivalcev.

Gradite svojo prihodnost na industriji ali turizmu? Pravzaprav na obojem, dasi moram že takoj poudariti, da nam je industrija bližja, prisotna in daje številnim našim občanom že daries kos kruha. Turizem je seveda za nas „potencialna kategorija“, industrija pa je tu in tudi kos kruha, ki nam ga reže, je zanesljivejši. Vsaj danes! Seveda moram najprej govoriti o naši največji industriji – o Brestu. Dasi je to velika in sodobna tovarna, ima prav zdaj večje težave pri izgradnji obrata iverk. Ta obrat, ki naj

DOBRA ZIMSKA SLUŽBA

Občani Viča z veseljem ugotavljamo, da je letos zimska služba v naši občini nem delu občine uspešna. Takoj ko je zapadlo nekaj snega, so se spustili, kmalu zatem pa tudi posolili. Upajmo, da nas zimska služba tudi v prihodnje ne bo pustila na cedilu.

VLOMI

V zadnjem času so neznanci v Trnovem kar dvakrat vlomili v hiše in odnesli dragocenosti. Če so se vlomilci „specializirali“ na Trnovo, potem prebivalcem tega dela naše občine svetujemo, da postre nadzor in poskrbe za varnostne naprave.

ODVEČ PROMETNI ZNAKI

V Trnovem sta dva prometna znaka odveč. Prvi, ki je povsem smiselni, stoji na Prulskem mostu – na meji z občino Center, kjer označa STOP – to pa pomeni, da mora avto na mostu obstati – dokler se ne izprazni križišče. To pa se ne more izprazniti, dokler je na mostu avto. Drugi znak, ki je odveč, je v Karunovi ulici (dovoljeno za lokomotivni promet). Dejstvo je, da je Karunova bližnjica za del Trnovčanov, vozijo po tej ulici otroke v šolo, da vozijo z otroškega vrtca hrano na vozijo k obrtnikom. Celo pa je znak nesmiseln, kajti, ko je na cesti asfalt, se ne morejo več poškodovati hiše ob cesti, niti se ne uničuje Plečnikova hiša.

Na pomoč!

OBČNI ZBOR GASILCEV NA GOLEM

Zadnje nedeljo v januarju so si golanci gasilci izbrali za redni občni zbor, na katerem so podali obračun dela za preteklo leto. V dvorani v gasilnem domu na Golem, ki je v veliki meri pravzaprav njihov dom, so ob navzočnosti številnih gasilcev in članov društva predstavnikov OGZ Vič-Rudnik – tov. Tavžlja ter sektorske GZ 14 tov. Kukovice, seznanili navzoče z doseženimi uspehi v letu 1972.

Po mnenju prisotnih je največji uspeh društva nabava lastnega avtomobila „Kombi-IMV“, za katerega je v veliki meri zaslužna tudi skupščina občine Vič-Rudnik. Avtomobil pomeni za društvo kot je Golo, glede velikost teritorija, res veliko pridobitev.

Tudi pri opremljenosti doma so se gasilci zelo izkazali. Treba je ob priložnosti izreči posebno zahvalo kolektivu „Mizarstvo in tapetirski ig“ za nesebično pomoč. Res je, da bo treba v domu še marsikaj storiti, vendar pa bodo ob taki aktivnosti, kakršna je bila dosedanja, tudi še storili.

Prevladalo je splošno mnenje, da so za dosežene uspehe zaslužni člani. Pa vendar ne bi mogli obiti tiste, ki so se najbolj zavzemali za napredek društva. Ti pa so: Janez Ciber, Alojz Kraljič, Srečko Peček in Simon Rutar. Vsi prisotni so bili mnenja, da naj ti tovariši ob pomladnih sejah naprej vodijo društvo, kar je bilo tudi sprejeto. Lepe uspehe društvo doseglo v zadnjem času tudi na polju izobrazbe. Vedeti je treba, da je dobilo 11 članov društva višji čin na podlagi zavihten uspehov, ki so jih dosegli preteklo jesen na tečaju na Igu.

Tudi načrt dela, ki je bil navzočim posredovan, kaže, da so si gasilci tekoče leto zadali nekaj nalog, ki jih pa sami najbrže ne bi zmogli. Zato je že od sedaj prišla do izraza solidarnost vaščanov, ki so sprejeli naloge, da bodo zgradili stolp pri gasilnem domu.

V razpravi, ki se je razvila po poročilih, je bilo čutiti mnenje, da društvo na dobri poti k še večjim uspehom.

V nedeljo, 4. februarja je bil prvi letošnji sestanek gasilskega društva Pijava gorica. Razpravljali so o problemu gasilskega stolpa, ki ga bo treba zgraditi, seveda s pomočjo vaščanov. Predsednik je podal poročilo o stanju gasilske opreme, ki premore dve motorni brizgalni in okrog 250 cevi. Poudaril je tudi, kako slabo je stanje gasilske garderobe. Štirje člani so prejeli diplome podčastnikov.

Sestanek se je zaključil s sklepom, da se bodo kmalu zopet sestali in morajo v svoje vrste sprejeti tudi ženske.

MINKA SKUDER
Pijava gorica

Naše nagrajenke v NARTA studiu tovarne Ilirija

Nagrade so podeljene

Naši bralci so že nestrpno pričakovali podelitev nagrad za križanko in anketi. Najtežje pa so to seveda pričakali nagrajenci. Nestrpnost je bila tudi upravičena, saj so bile nagrade lepe. Da vas še enkrat spomnim: prvo nagrado je podelil MERCATOR, drugo TTL in tretjo ILIRIJA. Nagradi za obe ankete pa je prav tako podelila tovarna ILIRIJA.

Drugonagrajeni Martin Verež iz Rakovniške ulice v Ljubljani je bil še posebej nestrpen. Tako vsaj sklepamo, ali pa je zelo strasten kadilec. Ni namreč počakal podelitve nagrad v našem uredništvu, temveč jo je šel

kar sam dvigniti v TTL. Če je cigarete že pokadil ali ne, tako ne vemo. Važno je, da je nagrado dobil.

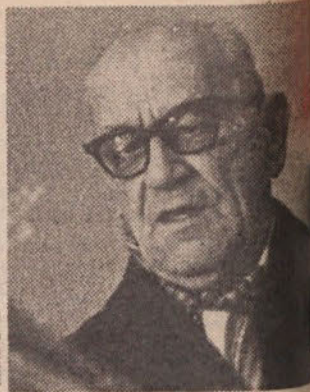
Prvo nagrado smo v imenu Mercatorja podelili kar v uredništvu Naše komune. Nagrajeni upokojenec Jože Pavlin iz Jamove ulice v Ljubljani je bil paketa zelo vesel. Ponj sta prišla kar oba z ženo in priznati je treba, da je bil paket Mercatorja kot zalagaš za upokojenca. V njem je bilo vse od več vrst kave, keksov, čokolade pa do žgane pijače. Nagrajenec Pavlin je povedal, da redno rešujeta z ženo križanke in včasih tudi kaj dobita. Prav velikih nagrad men-

da sicer ne, vendar nekaj je. Vsaj majhno priznanje za trud.

Vse tri nagrajenke tovarne Ilirija pa smo peljali kar v tovarno samo, oziroma v NARTA studio. Tam so Marjeta Peklenk iz Ljubljane, Natašija Kajtna iz Ljubljane in Pavla Zalar iz Jezera pri Preserju dobile velike kolekcije tovarne Ilirija. V Narta studiu so nagrajenkam razkazali tudi celoten studio, ki je prava kuhinja jugoslovanske frizerske mode.

Tako se je torej končala naša podelitev. Vsi nagrajenci so povedali, da bi radi še večkrat reševali križanke v našem časniku in da bodo tudi v bodoče zvesti bralci in reševalci.

M. DIMITRIČ

Upokojenec Jože Pavlin z darilnim zavikom Mercatorja

Grem, greš, gre — v kino

„LJUBEZEN NA ODORU“ — NOVA SLOVENSKA FILMSKA PREMIERA

Ce so informacije točne, bomo na dan žena, 8. marca zvečer prisostvovali slovesni premieri novega (po dolgem času) slovenskega filma v Unionski dvorani. To je ekranizirana novela Prežihovega Voranca „LJUBEZEN NA ODORU“, nova filmska stvar-

tev zadnje čase nenavadno plodnega scenarista in režiserja Vojka Duletiča, ki nam je komaj pred letom dal film NA KLANCU. Gre torej za eno najlepših ljubezenskih novel v slovenski literaturi, sploh, ki je naravnost terjala filmskega oblikovalca. Kaj več bomo o filmu pisali po premieri, za tokrat naj vam predstavimo le glavne ustvarjalce: glasbo je napisal Jože Kampač, za kamero je stal preskušeni slovenski filmski snemalec Mile de Gloria, glavne vloge pa je režiser Vojko Duletič namenil Metki Franko, Iztoku Jerebu (oba člana Primorskega gledališča v Novi Gorici) in Aleksandru Valiču. Film je seveda v barvah in tehniki Wide Screen. Filmska Ljubljana bo s to premiero več kot primerno počastila dan žena, saj gre za izjemno globoko „žensko“ družbeno tematiko.

MARČEVSKI FILMI NA VIČU IN NAOBKROG

Kino VIČ je prevzaprav nekaj posebnega. Kino, ki programsko ni opredeljen. Za SLOGO npr. vemo, da je „seksi-kino“ (prosto po trotoarski govorici), za ŠIŠKO da je kino za „močne“ filme (vojne in westerne), za UNION da je „družinski“ kino (s programom ljubezenskih in podobnih zgodb), za KOMUNO da je „resni“ kino, kjer boste našli le kvalitetne filme. Kino VIČ je „deklica za vse“: od ljubezenskega filma do grozljivke, od „spageti-westerna“ do italijanske komedije. Morda pa je to tisto, kar mu daje nek poseben šarm, ta repertoarna raznolikost, ta nenehna presenečenja. No, tudi mesec MAREC bo v tem znamenju.

MALLORY — KOT SMRT, in dvakrat lahko ugibate, če je to italijanski western ali ne. Kar povejmo, da je: film za sprotno zabavo!

SMRTONOSNA PISTA je seveda film za ljubitelje avtomobilskih dirk. Ameriški kajpada, režija Leslie H. Martinson, med igralci pa tudi imena šampionov različnih „Grand Prix“ kot npr. Darren McGavin, Sean Garrison, Nico Minardos, Farley Granger in drugi. Torej: avtomobilske dirke, konkurenca, nesreče, ljubezen, smrt — vse za ljubitelje romantičnih, toda dinamičnih filmskih trenutkov.

PO BOŽJI MILOSTI je tipična italijanska komedija z Ninom Manfredijem v glavni vlogi. Igra vlogo Parisija Benedetta, ki se z iskrivim humorjem ustavlja predvsem ob njegovem verskem in spolnem dozorevanju, saj je Parisi domala svetnik v svoji zakotni vasi. Seveda film za zahtevnejšega „odjemalca“ in ljubitelja italijanske komedije.

TONY CARRERA VELICASTNI je seveda pustolovka. Na zunaj kar precej spektakularna. Tony Carrera, bivša baraba, se znova spusti v akcijo. Nevidna kamera ga je snemala pri ropu velikega plena, ki mu ga je odvzela tolpa. In zdaj: on preganja tolpo, njega policija, mačka miško in tako naprej. Režiser: Jose Antonio de la Loma. Ste že kdaj slišali zanj? Pisec tudi ne.

Nezanimiva ne bo premiera japonskega „samurajskega“ filma TRDNJAVA SMRTI o boju tlačanov zoper krvočrne gospodaje. Še bolj pa bo zanimiva sploh prva premiera IZRAELSKEGA filma pri nas — in ta bo v kinu VIČ: videli boste melodramo NE PODNEVI, NE PONOČI režiserja Stevena Hilarda Sterna. Zgodba Adama, ki je ostal po neuspeli operaciji slep in bivše učiteljice Sokolove, ki je prepričana, da je Adam njena nekdanja ljubezen.

Spoštovano uredništvo!

V novembrski številki „Naše žene“ sem s presenečenjem odkril članek pod naslovom „Tudi materinsčina je domovina“. Napisala sem ga na prošnjo staršev slovenskih otrok, z edinim namenom, da bi se v Ljubljani končno le kaj ukrenilo glede financiranja in uradnega priznanja te dopolnilne slovenske šole v Švici.

To poročilo je bilo poslano na republiški sekretariat za prosveto in kulturo v Ljubljano, nisem pa ga napisala z namenom, da bi bilo objavljeno v Vašem listu. Natisnili ste torej članek brez moje vednosti in privoljenja.

Se bolj kot to pa me je ogorčilo dejstvo, da je zadnji del članka smiselno popolnoma spremenjen in ne ustreza več resnici.

Kdo je imel tukaj interes, da se izpusti del članka, kjer sem pisala o naših prošnjah, „da bi se priznalo in financiralo pouk materinsčine za te otroke“?

Kdo si upa trditi, da „so starši sami plačevali najemnino učilnice, šolske potrebščine, učiteljico, dokler šola ni bila priznana“? Iz teh besed, ki jih jaz nikdar nisem napisala, a ste jih objavili z mojim podpisom, se jasno sklepa, da je šola uradno priznana in financirana.

Resnica je čisto drugačna. Niti starši niti jaz nismo prejeli do danes nobenega uradnega odgovora in niti dinarja, čeprav je od naših prvih prošelj preteklo leto dni in poteka zdaj drugo školsko leto. Smo torej še vedno nekakšna privatna šola za male zdomce v Švici.

Naj poudarim, da se za poučevanje otrok nisem odločila iz materialnih vzrokov, temveč edino iz prepričanja, da me ti slovenski otroci že danes potrebujejo, da jim bo povratek v domovino potem toliko lažje. Danes se lahko takoj zaposlim v švicarski vzgojni ustanovi in mi ni treba poučevati slovenščine za honorar, kot ga tukaj prejemaajo snažilke (op. ur. mesečno prejema od staršev za sobotni pouk njihovih otrok 100 frankov ali 44.400 starih dinarjev. Od tega plačuje še najemnino za razred in ostale stroške, da ostane zanj — za njen trud samo „priznanje“ in hvaležnost staršev), pa vendar poučujem. Naj kljub svoji skromnosti povem, da sem se s starši domenila za precej nižji honorar, kot ga prejemaajo srbske učiteljice ter od tega honorarja plačujem tudi najemnino učilnice. Višina honorarja ni poglavitna, temveč današnji način financiranja te šole, pri katerem se zdim sama sebi kot vaški mežnar, ki zbira prispevke za svojo cerkvico.

Smatram, da otroci niso privatna lastnina svojih staršev, ampak prav tako državljani s svojimi pravicami in dolžnostmi. Imajo pravico do brezplačne osnovne izobrazbe in to skrb bi bila dolžna prevzeti naša dežela, katere državljani so.

Luzern, 15. 11. 1972

PET MLADIH TRNOVČANOV JE KRADLO AVTOMOBILSKE DELE, DOKLER ...

Avtomobilski tatovi ujeti

Ti boš stražil, ti imej pripravljen avto za start, midva pa bova medtem snela temo fičku kolesa. Tako nekako je moral potekati razgovor tatinske tolpe, če bi ga skušali reproducirati. Tatovi so tudi sami povedali, da so imeli tako organizirane svoje nočne pustolovščine, ki so se vedno slabo končale za druge ljudi. Končno pa so tudi oni zaključili svojo kariero. Po zaslugi uspešne akcije miličnikov postaje Vič-Rudnik so tolpo odkrili in jo tudi onesposobili za nadaljnje podvige. Dobro izpeljana in hitra akcija miličnikov te postaje je tako rešila premoženje mnogih občanov. Rešila tako, da so jim vrnila nekatere ukradene stvari, v kolikor jih tolpa ni prodala naprej in druge tako, da so tolpi onemogočili nadaljnje vplome in kraje, s tem da so jo odkrili.

Kdo so pravzaprav ti tatovi, ki so lajšali avtomobile za dele in lastnike avtomobilov za denar, ki so ga morali izdati za nakup novih delov. Morda pa so kupili celo stare, tiste, ki so jim bili ukradeni nekaj dni poprej. Tolpo, ki je kradla, je sestavljalo pet storičev, eden med njimi pa je celo še mladoten. Drugače so to fantje med 18. in 23. letom, vsi so doma iz Trnovega, torej z območja občine. Kar je pravzaprav redkost pri takih tolpah, so vsi njihovi člani zaposleni, tako da jih ni bilo potrebno že sedaj preventivno zapreti, saj imajo stalno bivališče in zaposlitev. Na avtomobile in njih dele so se kar dobro spoznali, saj je bil v tolpi tudi avtomehaničar, klepar, pleskar itn. Zadeva je bila torej strokovno opravljena in verjetno tudi izredno hitro, saj so se spoznali na posel.

Delovno področje tolpe je bilo v glavnem v naši občini, pa ne le prostorsko, tudi sicer je bila tolpa specializirana. Kradli so pretežno avtomobilske dele in mehanično orodje. Da bi lahko „odjemalcem“ nudili robo, so „obiškovali“ tudi trgovino NAMA in Metalko. Tam so kradli največ orodje, pa tudi še kaj drugega uporabnega.

Tatinska tolpa iz Trnovega je kradla opremo za svoje avtomobile, ki so bili stari in neopremljeni. Imeli pa so tudi „Lepe“ načrte, da bodo nakupili še nekaj starih avtomobilov in tudi njih lepo opremili. Tolpa bi se potem v celoti motorizirala in modernizirala. Doslej so imeli le dva avtomobila, stara, a lepo opremljena z ukradenimi stvarmi. Potem ko so v glavnem opremlili svoji škrti, so začeli širiti mrežo s prodajo. Zlikovci so na zaslišanju trdili, da ne vedo, kam so prodali niti komu. Miličnike so skušali celo speljati na led, češ da so nekaj stvari zmetali v Savo in to še popolnoma novih. Milica seveda tako prozornim potegavščinam ni nasedla in še vedno išče, kam so prodali posamezne dele.

Kako so pravzaprav začeli svoje delovanje? Za začetek so ukradli veliko ponjavo za tovornjak. To je bila nekaka velika matura. To ponjavo so postavili na dvorišču v Trnovem in je tako le ta postala center tatinske bande. S tatvino te ponjave so lastnika tovornjaka olajšali za 4000 dinarjev. Ponjava je fantom prišla prav kot delavnica. In delo se je začelo. Zločinci pa so se vedno bolj zavedali, da vedno ne bo šlo tako, čeprav je preprodaja ukradenih delov vabila in polnila žepe. Eden storičev je miličnikom celo rekel, ko so jih prišli: „Sama sreča, da ste nas prišli, saj bi sicer nadaljevali in bi bilo vedno slabše. Iz malega raste veliko.“ Tatinska tolpa je oškodovala največ zasebnike in manj podjetja, če izvajamo kraje po trgovinah. Banda se je namreč lotevala na ulici parkiranih avtomobilov.

V občini je bilo zadnje čase več prijav kraj avtomobilskih delov in to je dalo misliti. Miličniki so opazili tudi sumljive avtomobile in člane tolpe, kako opremljajo svoje avtomobile. Sledila je hitra akcija in prijave tatvin so se nehale. Mnogi predmeti, ki jih je milica zaplenila na avtomobilih tatov in v njihovi delavnici pod ponjavo, pa je še vedno brez lastnika. Zato vabi postaja milice Vič-Rudnik vse, ki jim je bilo v zadnjem času kaj ukradenega, da se zglašajo na postaji in to prijavijo. Če se lastniki ne bodo javili, jih bodo posredovali naprej uradu za najdene predmete. Mnogi kraj namreč sploh niso prijavili, ker so se jim zdele premalenkoste. Ko so izvedeli, da je tolpa prijeta, pa so se nekateri oglasili in tudi našli svoje dele v „skladišču“

tolpe. Tatovi so v času svojega delovanja zagrešili okoli 20 kaznivih delov. Nakradli so kolesa, gume, okrasne kape, žaromete, meglenske, poveljske stekla, zadnji pokrov fiča, prtljajnik, meglenke, halogenke, armaturo ploščo (to so ukradli iz avtomobila celo neki sodnici), nastavke za aparate varjenje, vse vrste orodij od črpalk do dvigalk in vseh ključev in drugih mehaničnega in kleparskega orodja. V njihovi zbirki jim je manjkalo, kar prišla milica, le še celoten motor za avto. Kot so približno lahko ocenili, so ukradli za 1.370.000 starih dinarjev blaga. Pri novih delih pa so se pomenili tudi zelo premetene metode lepljenja etiket. Na vsak novejši del nalepili malo nalepko Jugotehnik, ki naj bi naredila na kupca kot na nika vtis, da je vse pošteno kupljeno in pridobljeno. Te nalepke so dobili odpadku in jih spretno izkoristili.

Tolpa je delala po že opisanem principu in to v glavnem le ponoči. Člana tatinske tolpe sta že stara znanca milice, saj so že vodili postopek prijema, še ko sta bila mladotletnika. Ostali pa doslej niso bili kaznovani.

Lastniki avtomobilov na Viču lahko sedaj v miru spijo, saj je delovanje tolpe konec. Seveda niso izginile še vse tatvine, ker je verjetno še neka obsejna tolpa, ki prihaja občasno na obiske v viško občino. Kraja in prodaja avtomobilskih delov je danes namreč donosen posel, pa tudi dokaj lahek, saj je kupcev dovolj, avtomobilov in s tem žrtev pa tudi stvar, pa ima seveda svoj konec in tako ga je imela tudi ta. Na Viču imajo take stvari sploh zelo hiter konec, saj so miličniki zelo hitri in uspešni. Nekakšno navodilo zločincem bi torej bilo: bežite iz viške občine.

MILOVAN DIMITRIČ